

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Sammanfattning

Finansutskottet behandlar i betänkandet utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning i budgetpropositionen (prop. 2009/10:1). Finansutskottet tillstyrker regeringens och propositionens förslag till fördelning av utgifter på anslag inom utgiftsområde 2. Det innebär att utgifterna inom området hamnar på en nivå på ca 12,2 miljarder kronor 2010. Utöver regeringens förslag till anslag inkluderar nivån även Riksrevisionens styrelses förslag till anslag för Riksrevisionen.

Det finns enligt utskottets uppfattning utrymme att utveckla såväl målformuleringarna som indelningen av utgiftsområdet. Utskottet välkomnar att regeringen avser att återkomma med preciseringar i en förvaltningspolitisk proposition våren 2010. Utskottet anser även att det är viktigt att följa utvecklingen av stabilitetsfonden.

Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag om investeringsplaner och låneramar för Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om rörlig kredit i Riksgäldskontoret för Statens pensionsverk. Förslag om att låta Kammarkollegiet och Riksrevisionen ta upp lån i Riksgäldskontoret godkänns också av utskottet.

Utskottet tillstyrker att regeringen bemyndigas att under 2010 besluta om en kredit till Lettland om högst 720 miljoner euro. Utskottet anser att Sverige bör ge Lettland en kredit för att bidra till en lösning av den mycket svåra ekonomiska och finansiella situation som Lettland befinner sig i.

Finansutskottet avstyrker motionsförslag om delvis andra anslagsnivåer för utgiftsområde 2. Detsamma gäller motionsförslag om bonussystem, bluffbolag, myndigheternas lokalförsörjning, Riksgäldskontorets styrelse och jämställdhetsperspektiv.

I betänkandet finns 3 reservationer och 5 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Utskottets överväganden	8
Mål och resultat inom utgiftsområde 2	8
Anslagen 2010 inom utgiftsområde 2	23
Bemyndiganden 2010 inom utgiftsområde 2	32
Bemyndigande för Kammarkollegiet	33
Bemyndigande för Statens pensionsverk	34
Bemyndigande för bidragsfastigheter	34
Kredit till Lettland	35
Bemyndigande för Riksrevisionen	41
Avgiftsfinansierad verksamhet inom utgiftsområde 2	41
Statens fastighetsverk	41
Fortifikationsverket	43
Övriga förslag inom utgiftsområde 2	44
Bonussystem	44
Bluffbolag	45
Myndigheternas lokalförsörjning	46
Riksgäldskontorets styrelse	47
Jämställdhetsperspektiv	48
Reservationer	50
1. Kredit till Lettland, punkt 5 (v)	50
2. Riksgäldskontorets styrelse, punkt 12 (s)	51
3. Jämställdhetsperspektiv, punkt 13 (mp)	51
Särskilda yttranden	53
1. Anslagen 2010 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (s, v, mp)	53
2. Anslagen 2010 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (s)	53
3. Anslagen 2010 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (v)	54
4. Anslagen 2010 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (mp)	55
5. Kredit till Lettland, punkt 5 (s, mp)	56
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	58
Propositionen	58
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	59
<i>Bilaga 2</i>	
Utskottets anslagsförslag	62
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1. Stabilitetsfonden den 30 september 2009	17
Tabell 2. Färdigbehandlade revisionsrapporter	19
Tabell 3. Revisionsrapporter som inte är färdigbehandlade	19
Tabell 4. Regeringens och oppositionspartiernas förslag till fördelning av utgifter 2010 inom utgiftsområde 2	23

Tabell 5. Regeringens föreslagna anslagsbelopp 2010 i förhållande till innevarande års anslagsbelopp	24
Tabell 6. Ekonomiska nyckeltal för Lettland 2008–2011	37
Tabell 7. Investeringsplan för Statens fastighetsverk 2010–2012	42
Tabell 8. Utnyttjad låneram för Statens fastighetsverk	42
Tabell 9. Investeringsplan för Fortifikationsverket 2009–2011	43
Tabell 10. Utnyttjad låneram för Fortifikationsverket	44

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Anslagen 2010 inom utgiftsområde 2**

Riksdagen anvisar anslag för 2010 inom utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning enligt bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 2 punkterna 9 och 11 samt avslår motionerna

2009/10:Fi279 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 1 och 3,

2009/10:Fi316 av Mikaela Valtersson m.fl. (mp) yrkande 1 och

2009/10:Fi324 av Thomas Östros m.fl. (s) yrkande 4.

2. **Bemyndigande för Kammarkollegiet**

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 besluta om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret på högst 355 000 000 kr för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättande av nya myndigheter. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 2 punkt 1.

3. **Bemyndigande för Statens pensionsverk**

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 besluta om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret på högst 75 000 000 kr för att tillgodose Statens pensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 2 punkt 2.

4. **Bemyndigande för bidragsfastigheter**

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för anslag 1:10 Bidragsfastigheter ingå ekonomiska avtal för underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kr under perioden 2011–2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 2 punkt 5.

5. **Kredit till Lettland**

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 besluta om kredit till Lettland på högst 720 000 000 euro. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 2 punkt 8 och avslår motionerna

2009/10:Fi279 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 2 och

2009/10:Fi324 av Thomas Östros m.fl. (s) yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (v)

6. Bemyndigande för Riksrevisionen

Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2010 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 30 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 2 punkt 10.

7. Statens fastighetsverk

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för Statens fastighetsverk för perioden 2010–2012 och bemyndigar regeringen att för 2010 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån inom en ram av högst 12 000 000 000 kr i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 2 punkterna 3 och 4.

8. Fortifikationsverket

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för Fortifikationsverket för perioden 2010–2012 och bemyndigar regeringen att för 2010 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån inom en ram av högst 9 400 000 000 kr i Riksgäldskontoret för investeringar i mark, anläggningar och lokaler. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:1 utgiftsområde 2 punkterna 6 och 7.

9. Bonussystem

Riksdagen avslår motion
2009/10:Fi220 av Jan-Olof Larsson (s).

10. Bluffbolag

Riksdagen avslår motion
2009/10:Fi235 av Ameer Sachet (s).

11. Myndigheternas lokalförsörjning

Riksdagen avslår motion
2009/10:Fi255 av Fredrik Schulte (m).

12. Riksgäldskontorets styrelse

Riksdagen avslår motionerna
2009/10:Fi280 av Birgitta Eriksson och Siw Wittgren-Ahl (båda s)
och
2009/10:Fi324 av Thomas Östros m.fl. (s) yrkande 3.

Reservation 2 (s)

13. Jämställdhetsperspektiv

Riksdagen avslår motion
2009/10:Ju381 av Esabelle Dingizian m.fl. (mp) yrkande 27.

Reservation 3 (mp)

Stockholm den 8 december 2009

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Bertil Kjellberg (m), Sonia Karlsson (s), Lars Elinderson (m), Roger Tiefensee (c), Monica Green (s), Carl B Hamilton (fp), Hans Hoff (s), Peder Wachtmeister (m), Agneta Gille (s), Göran Pettersson (m), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Emma Henriksson (kd), Ann-Charlotte Hammar Johansson (m), Jörgen Hellman (s) och Mats Pertoft (mp).

Redogörelse för ärendet

Den 18 november 2009 godkände riksdagen regeringens förslag till ramar 2010 för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. I detta betänkande tar utskottet ställning till hur anslagen inom utgiftsområde 2 ska fördelas inom den fastställda ramen. I betänkandet behandlas även den del av utgiftsområdet som är avgiftsfinansierad och andra förslag som rör utgiftsområdet. Förslagen som behandlas redovisas i bilaga 1. I tabell 4 i betänkandet redovisas regeringens och oppositionens förslag till anslag inom utgiftsområdet. I bilaga 2 redovisas utskottets förslag till anslag inom utgiftsområdet.

Finansutskottet höll den 3 december 2009 en intern utfrågning i ärendet med departementsrådet Åke Törnqvist och den 8 december 2009 med statssekreteraren Per Jansson samt medföljande tjänstemän.

Utskottets överväganden

Utgiftsområde 2

I utgiftsområdet ingår statlig förvaltningspolitik, offentlig upphandling, statliga arbetsgivarfrågor, statistik och prognos- och uppföljningsverksamhet, fastighetsförvaltning, finansiell tillsyn, Riksgäldskontorets finans- och skuldförvaltning samt normgivning i redovisningsfrågor. Dessutom har ett nytt avsnitt tillkommit om kredit till annan stat. Utgiftsområdet omfattar ett femtontal förvaltningsmyndigheter inklusive Riksrevisionen, som är en myndighet under riksdagen. I detta avsnitt behandlas de övergripande målen och resultaten för utgiftsområdet samt mål och resultat för några av delområdena i utgiftsområdet. Dessutom behandlas mål och resultat för Riksrevisionen.

Mål och resultat inom utgiftsområde 2

Utskottets bedömning

Utskottet välkomnar att regeringen avser att återkomma med förslag till preciseringar av utgiftsområdet i en förvaltningspolitisk proposition våren 2010. Utskottet anser vidare att det är viktigt att följa stabilitetsfondens utveckling.

Propositionen

Huvudmål och resultat

I propositionen anges att de huvudmål som gäller för utgiftsområdet är dels det förvaltningspolitiska målet, dels ett mål för det finansiella systemet.

Det förvaltningspolitiska målet är att stärka statsförvaltningens förmåga att lösa sina uppgifter på ett rättssäkert och effektivt sätt till nytta för medborgare, näringsliv och beslutsfattare.

Det andra huvudmålet är följande:

- Det finansiella systemet ska vara effektivt och tillgodose såväl samhällets krav på stabilitet som konsumenternas intresse av ett gott skydd.
- Reglering och tillsyn ska bidra till förtroendet för den finansiella sektorn.
- Tillsynen ska bedrivas effektivt.
- Statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt.
- Kostnaderna för statsskulden minimeras långsiktigt samtidigt som risken i förvaltningen beaktas.

Det noteras i propositionen att målen beslutades av riksdagen efter förslag i budgetpropositionen 2009 och att riksdagen (finansutskottet) vid flera tillfällen de senaste åren har ansett att målen har haft potential att preciseras och utvecklas. Det föreslås dock att de nuvarande målen behålls oförändrade tills vidare. Frågan om utformningen av målen för utgiftsområdet bereds för närvarande i Regeringskansliet, och regeringen planerar att återkomma till riksdagen med förslag till preciseringar i en kommande förvaltningspolitisk proposition under våren 2010.

När det gäller den allmänt förvaltningspolitiska dimensionen av delmålet att tillsynen ska bedrivas effektivt avser regeringen att i en skrivelse till riksdagen under hösten 2009 presentera grundläggande och tydliga principer för utformningen av en mer enhetlig, rättssäker och effektiv tillsyn.

I propositionen redogörs för regeringens åtgärder för att hantera den finansiella krisen. Åtgärderna har bl.a. varit följande:

- I oktober 2008 presenterade regeringen en omfattande stabilitetsplan med såväl omedelbara åtgärder som en omfattande stödlagstiftning.
- Som en åtgärd att lindra finanskrisens framfart höjdes insättningsgarantin, så att den numera uppgår till 50 000 euro alternativt 500 000 kr, beroende på vilket som utgör det högsta beloppet i kronor.
- En följd av den förtroendekris som uppstod under hösten 2008 var att bankernas upplåning blev alltmer kortfristig, vilket i sin tur ökade likviditetsriskerna i det finansiella systemet. För att värna om stabiliteten på de finansiella marknaderna och underlätta finansieringen för solventa institut införde regeringen genom förordningen (2008:819) om statliga garantier till banker m.fl. ett garantiprogram för medelfristig upplåning. I korthet innebär garantiprogrammet att staten mot en avgift lovar att träda in om ett institut inte kan betala sina långgivare. Programmet har en ekonomisk ram på 1 500 miljarder kronor och gällde till den 31 oktober 2009. (Programmet har i oktober 2009 förlängts till den 30 april 2010.) Fram till den 15 juni 2009 hade åtta kreditinstitut, däribland Swedbank AB och Skandinaviska Enskilda Banken AB, tecknat avtal med Riksgäldskontoret om garantier.
- I osäkra tider kan det vara svårt att ta in nytt ägarkapital, och regeringen införde därför i februari 2009 ett kapitaltillskottsprogram genom förordningen (2009:46) om kapitaltillskott till solventa banker m.fl. Kapitaltillskottsprogrammet gäller för närvarande fram till den 17 februari 2010 och omfattar maximalt 50 miljarder kronor. Programmet har bara utnyttjats i samband med att staten finansierade sin andel av Nordeas nyemission.
- En stabilitetsfond har inrättats för att finansiera stödåtgärderna enligt stödlagstiftningen.

Regeringens ambitioner inom finansmarknadsområdet omfattar bl.a.

- Under det svenska ordförandeskapet kommer regeringen att driva utvecklingen framåt avseende ett antal centrala kärnfrågor inom finansmarknadsområdet. Till dessa hör bl.a. frågor om krishantering, lagstiftningsförslag om en ny tillsynsstruktur, ändringar av kapitaltäckningsdirektiven och direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder.
- En programenlig översyn av prospektdirektivet pågår.
- Den finansiella kris som nu håller på att avta skiljer sig enligt regeringen i flera avseende från krisen i början av 1990-talet. Den har tydligt visat på behovet av ett effektivt krishanteringssystem som är flexibelt nog att kunna tillämpas vid olika typer av kriser. Regeringen överväger därför att initiera en utvärdering för att ta fram ett underlag för långsiktiga effektiva insatser som kan motverka nya framtida störningar. Utvecklingen inom det finansiella området har också pekat på behovet av att stärka samverkan mellan finansbranschen, myndigheterna och regeringen. En kommitté, Finansmarknadskommittén, har därför tillkallats. Ett nationellt långsiktigt program för finansmarknadsforskning ska genomföras, och det ska årligen avsättas 30 miljoner kronor till forskning om de finansiella marknaderna.
- Verksamheten inom utgiftsområdet har i stora drag bedrivits planerligt, inom givna finansiella ramar och med uppställda kvalitetskrav samt med goda kundomdömen. Till avvikelserna hör framför allt de speciella förutsättningar som har rått och icke planerade åtgärder som har vidtagits till följd av den finansiella oron. Vidare har investeringar i fastigheter blivit betydligt lägre än planerat, och utvecklingen av Verket för förvaltningsutveckling (Verva) har visat sig bli dyrare än ursprungligen beräknat.

För flera delverksamheter inom utgiftsområdet finns mer preciserade mål, vilka framgår nedan.

Statlig förvaltningspolitik

Den statliga förvaltningspolitiken syftar till att skapa bästa möjliga förutsättningar för att genomföra regeringens politik inom olika områden på ett effektivt och rättssäkert sätt till nytta för medborgare och företag. Området omfattar styrning, ledning, organisation och verksamhetsutveckling, viss efterfrågestyrd stabsverksamhet och myndighetsservice samt förvaltning och utveckling av den ekonomiska styrningen och budgetprocessen. I området ingår myndigheterna Ekonomistyrningsverket (ESV), Kammarkollegiet och Statskontoret.

De förvaltningspolitiska prioriteringarna har främst varit

- att klargöra statens roll och uppgifter
- att sätta medborgare och företag i centrum, bl.a. genom ökad samverkan mellan myndigheterna
- att förbättra styrningen genom tydligare rollfördelning och bättre dialog mellan regeringen och myndigheterna

- att effektivisera förvaltningen och förenkla mötet med medborgare och företag genom e-förvaltning.

Regeringen har genomfört och därutöver inlett en rad organisationsförändringar i syfte att förstärka och effektivisera den statliga förvaltningen. Antalet myndigheter fortsätter att minska, och den 1 juli 2009 fanns det enligt propositionen 33 färre statliga myndigheter jämfört med ett år tidigare.

2006 års förvaltningskommitté har i december 2008 redovisat sitt slutbetänkande Styra och ställa – förslag till en effektivare statsförvaltning (SOU 2008:118). Kommittén har bl.a. behandlat det statliga åtagandet, styrning och organisering av förvaltningen och effektiviseringar och besparingar. Kommitténs betänkande har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

En e-delegation (dir. 2009:19) har inrättats under 2009 för att uppnå en ökad samordning av e-förvaltningen i enlighet med regeringens e-handlingsplan. Kammarkollegiet har dels övertagit samordningen av IT-upphandlingen från det avvecklade Verket för förvaltningsutveckling (Verva), dels ett antal administrativa uppgifter från Regeringskansliet. Kompetensrådet för utveckling i staten har inrättats för att bistå regeringen i frågor som rör kompetensförsörjning. Vidare har Statskontorets roll som uppföljnings- och utredningsorgan nära kopplat till Regeringskansliet stärkts.

Regeringen har utsett en särskild utredare som ska stödja de statliga myndigheterna i deras arbete med att inrätta gemensamma lokala servicekontor (Utveckling av lokal service i samverkan). Efter det att utredningen lämnat ett delbetänkande (SOU 2008:34) har förändringar genomförts i lagen (2004:543) om samtjänst vid medborgarkontor. Genom ändringarna ska samverkan underlättas och hanteringen av samtjänstvtalen förenklas. Ett andra delbetänkande (SOU 2008:97) har remissbehandlats och bereds nu inom Regeringskansliet. Utredningen ska lämna ett samlat slutbetänkande i november 2009.

Statskontoret har på regeringens uppdrag tagit fram ett förslag till modell för externa myndighetsanalyser (Statskontoret 2008:17). Analyserna ska bl.a. utgöra ett underlag för regeringens bedömningar av om en myndighet är rustad för att möta förändringar på sitt område, om regeringens styrning är ändamålsenlig och om verksamheten är avgränsad på lämpligt sätt.

Det s.k. PSI-direktivet¹ syftar till att skapa förutsättningar för en europeisk informationsmarknad genom att tydliggöra och åstadkomma enhetliga villkor för vidareutnyttjande av handlingar som produceras inom den offentliga sektorn. Ett förslag till lag om vidareutnyttjande av handlingar är under beredning i Regeringskansliet.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn.

Ekonomistyrningsverket (ESV) har bistått regeringen med underlag i syfte att öka effektiviteten samt förbättra den interna styrningen och kontrollen i statsförvaltningen. ESV har under 2009 påbörjat det fleråriga uppdraget att vara sammankallande myndighet samt leda och fördela arbetet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Offentlig upphandling

I propositionen anges att målet är att den offentliga upphandlingen ska vara effektiv och rättssäker och ha till syfte att tillvarata konkurrensen på marknaden så att skattemedlen används på bästa sätt till nytta för medborgarna, den offentliga sektorn och näringslivet.

Kammarkollegiet ska sedan den 1 januari 2009 ge praktisk vägledning till upphandlande myndigheter och enheter samt till leverantörer om hur en effektiv och rättssäker upphandlingsprocess kan genomföras. Kollegiet har även fått i uppdrag att verka för att upphandlande myndigheter och enheter ska väga in bl.a. kvalitet och hållbar utveckling samt underlätta för små och medelstora företag att delta i upphandlingar.

Den 13 juli 2009 antogs ett nytt EG-direktiv² om försvarsupphandling. En särskild utredare har getts i uppdrag att lämna förslag till hur direktivet ska genomföras i svensk rätt (dir. 2009:37). Utredaren ska lämna förslag till en ny lag om upphandling inom försvars- och säkerhetsområdet och övriga åtgärder som EG-direktivet kan ge anledning till. Uppdraget ska redovisas senast den 1 februari 2010.

I departementspromemorian Nya rättsmedel m.m. på upphandlingsområdet (Ds 2009:30) finns förslag till ändringar i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling och lagen (2007:92) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster. Promemorian innehåller i huvudsak förslag om hur rättsmedelsdirektivet³ ska genomföras i svensk rätt. Promemorian remissbehandlas för närvarande och bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juni 2010.

Statliga arbetsgivarfrågor

Målet för området statliga arbetsgivarfrågor är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. I området ingår Arbetsgivarverket, Kompetensrådet för utveckling i staten och Statens pensionsverk samt vissa nämnder inom det arbetsgivarpolitiska området. Följande delmål har satts upp för de statliga arbetsgivarna:

- Den statliga sektorn ska totalt sett inte vara löneledande.
- Andelen kvinnor på ledande befattningar i staten ska öka.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggtreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/66/EG av den 11 december 2007 om ändring i rådets direktiv 89/665/EEG och 93/13/EEG vad gäller effektivare förfaranden för prövning av offentlig upphandling.

- Löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten ska minska.
- Den etniska och kulturella mångfalden bland de anställda i staten ska öka på alla nivåer.
- Arbetsmiljön i staten ska vara god.
- De statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statstjänsteman.

Regeringens mål är att de statligt anställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statstjänsteman, dvs. för ett offentligt etos. Kompetensrådet för utveckling i staten har den 1 september 2009 på uppdrag av regeringen lämnat ett förslag på hur ett projekt om offentligt etos kan utvecklas. Projektet ska bedrivas under 2010–2011 och vänd sig till hela statsförvaltningen med särskilt fokus på cheferna i förvaltningen.

Regeringen noterar i propositionen att utvecklingen är fortsatt positiv för samtliga delmål som har ställts upp för staten som arbetsgivare och där utvecklingen följs upp med angivna indikatorer. Löneskillnaderna mellan män och kvinnor fortsätter att minska liksom sjukfrånvaron i staten. Andelen kvinnor på ledande befattningar har ökat och andelen anställda med utländsk bakgrund har ökat.

Statistik

Målet för verksamheten är statistik av god kvalitet som är lättillgänglig för användarna. Kostnaderna för uppgiftslämnarna ska minska och statistikproduktionen ska vara effektiv. Området omfattas av Statistiska centralbyråns verksamhet. Regeringen bedömer att målen för verksamheten i huvudsak har uppfyllts. Statistiken har hållit god kvalitet och har i stor utsträckning använts som underlag för beslutsfattande, samhällsdebatt och forskning.

Prognos- och uppföljningsverksamhet

Målet för området är tillförlitliga och väldokumenterade prognoser, analyser och uppföljning av den samhällsekonomiska och statsfinansiella utvecklingen. Verksamheten inom området bedrivs av ESV, Konjunkturinstitutet (KI), Finanspolitiska rådet, Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) och Expertgruppen för miljöstudier (EMS). Regeringen konstaterar att ESV:s verksamhet har resulterat i prognoser och utfallsinformation av god kvalitet. Vad gäller KI anför regeringen att precisionen i KI:s prognoser ligger i nivå med genomsnittet för andra prognosinstitut när det gäller prognoserna för BNP och arbetslöshet medan precisionen avseende prognoserna för inflationen är något bättre än genomsnittet. Målen för de makroekonomiska prognosernas precision bedöms vara uppfyllda. Vidare har Finanspolitiska rådet genom sin verksamhet uppnått målen om ökad öppenhet och tydlighet kring den ekonomiska politikens syften och effektivitet.

Fastighetsförvaltning

Målet för området är en kostnadseffektiv statlig fastighetsförvaltning. Förvaltningen ska ske med rimligt risktagande samt med likvärdig avkastning och service i jämförelse med andra alternativ. I området ingår Statens fastighetsverk (SFV) samt Fortifikationsverket (FortV). Enligt regeringen har avkastningskraven på verksamheterna uppfyllts. SFV och FortV har också uppfyllt de mål regeringen ställt upp, och mätningarna avseende kundernas uppfattningar om myndigheternas verksamhet visar på nöjda kunder.

Finansinspektionen

Finansinspektionens verksamhet omfattar tillsyn, reglering och tillståndsgivning inom den finansiella sektorn. De övergripande målen för Finansinspektionen är att bidra till ett stabilt och väl fungerande finansiellt system och till konsumentskyddet inom det finansiella området. De åtgärder som vidtas i detta syfte ska vägas mot eventuella negativa effekter på det finansiella systemets effektivitet.

Under 2008 har Finansinspektionen genom riskanalyser, undersökningar, regelgivning, ingripanden och information bidragit inom såväl området systemstabilitet som området konsumentskydd. Finansinspektionen har också bidragit genom att i nära samarbete med regeringen och andra myndigheter i Sverige och utomlands hantera effekterna av den finanskris som blev akut i september 2008. Finansinspektionen har även under krisens akuta skede granskat såväl de svenska bankernas förmåga att praktiskt hantera akuta finansiella problem som de finansiella företagens största exponeringar.

Finansinspektionen använde 2008 67 % av sina resurser åt tillsynen. Tillsynen delas upp i två grenar, stabilitetstillsynen och marknadstillsynen. Finansinspektionen tillämpar en strategi där företagen delas in i fyra riskklasser efter den påverkan de bedöms ha på det finansiella systemet, där riskklass 1 bedöms ha störst betydelse. Det totala antalet timmar nedlagd tid på riskklasserna har ökat kraftigt, särskilt i riskklasserna 2 och 3. Detta är ett resultat bl.a. av att resurserna till Finansinspektionen totalt sett har ökat under senare år, att vissa omklassificeringar har gjorts samt omprioriteringar under hösten 2008 i samband med finanskrisen.

I samband med den finansiella krisen har Finansinspektionen regelbundet granskat effekterna av regeringens insatser. Finansinspektionen granskar bl.a. att de åtgärder som beslutats enligt lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut också kommer hushållens och företagens berättigade intressen till del. Finansinspektionen ska vidare granska att instituten inte på ett otillbörligt sätt använder det stöd som har lämnats i form av garantier eller kapitaltillskott. I Finansinspektionens granskning ingår även utvecklingen av institutens utlåning i andra länder, t.ex. utvecklingen av utländska dotterbolags utlåning och kreditförluster.

Tillståndsgivningen är en relativt omfattande verksamhet för Finansinspektionen. Under 2008 inkom 5 695 tillståndsansökningar och anmälningar och den genomsnittliga handläggningstiden var 29 dagar.

Statskontoret har under året kartlagt Finansinspektionens verksamhet i förhållande till beslutade och planerade förändringar samt analyserat förutsättningarna för att effektivisera verksamheten (Statskontorets rapport Finansinspektionen – verksamhet och resurser 2009:7). Statskontoret anser att det finns delar av Finansinspektionen som kan behöva förstärkas både tillfälligt och permanent, samtidigt som det finns utrymme för effektivisering av kärnverksamheten. Finansinspektionen har med anledning av Statskontorets bedömningar redovisat sina synpunkter och redogjort för planerade insatser (Fi2009/5045).

Regeringen anser att Finansinspektionen fyller en viktig roll inom den finansiella sektorn. Den finansiella tillsynen är central för såväl stabiliteten i systemet som konsumentskyddet. Under 2000-talet har Finansinspektionens verksamhet kännetecknats av stora förändringar genom vidgade uppdrag vad gäller tillsyn, regelgivning och tillståndsprövning. Inte minst de senaste två årens finanskris har understrukit den turbulenta miljö som myndigheten verkar i. Regeringens övergripande bedömning är att Finansinspektionen i stort har levt upp till ställda krav inom givna ramar. Därmed har Finansinspektionen bidragit till utgiftsområdets mål. Kraven på Finansinspektionen, både vad gäller tillsyn och reglering, ökar emellertid och regeringen anser att Finansinspektionens resurser bör förstärkas.

Riksgäldskontoret

Området omfattar Riksgäldskontorets verksamhet. Riksgäldskontoret är statens internbank och uppdraget är att finansiera det som regering och riksdag beslutat. Vidare ger Riksgäldskontoret garantier och lån efter beslut av regering och riksdag. Sedan den 1 januari 2008 ansvarar Riksgäldskontoret för insättningsgarantin och investerarskyddet, och sedan den 1 november 2008 är Riksgäldskontoret även stödmyndighet enligt lagen om statligt stöd till kreditinstitut. Riksgäldskontoret har sedan den 17 februari 2009 möjlighet att ge solventa banker och kreditinstitut kapitaltillskott i form av aktiekapital eller s.k. hybridkapital som uppfyller villkoren för att utgöra primärt kapital.

Riksgäldskontoret ansvarar också för hanteringen och förvaltningen av statsskulden utifrån regeringens riktlinjer. Målet för statsskuldsvältningen är att låna så billigt som möjligt utan att ta för stora risker.

I februari beslutade regeringen i egenskap av största ägare i Nordea att delta i bankens nyemission med sin andel. Deltagandet skedde inom ramen för kapitaltillskottsprogrammet och är det hittills enda utnyttjandet av programmet. Nyemissionens storlek uppgick totalt till ca 2,5 miljarder euro varav statens andel uppgick till 513 miljoner euro, motsvarande 5,6 miljarder kronor.

I sin roll av stödmyndighet har Riksgäldskontoret gett särskilt stöd till Carnegie Investment Bank.

Stabilitetsfondens behållningar uppgick den 15 juni 2009 till 26,4 miljarder kronor inklusive marknadsvärdet (ca 17,6 miljarder kronor) av de aktier i Nordea som fonden förvärvat.

Regeringen gör bedömningen att målen för statens internbank uppnåtts samt att huvudintrycket att staten har en väl fungerande statsskuldsförvaltning består. Förvaltningen har bedrivits i enlighet med regeringens riktlinjer och statsskuldspolitikens övergripande mål. Vidare anser regeringen att hanteringen av garantier utvecklats i enlighet med Riksgäldskontorets uppdrag samt att Riksgäldskontorets övertagande av insättningsgarantin och investerarskyddet från Insättningsgarantinämnden fr.o.m. 2008 har hantearats på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Vidare anses Riksgäldskontoret ha utfört sitt uppdrag som stödmyndighet i enlighet med instruktionerna och på ett sådant sätt att det främjat stabiliseringen av det finansiella systemet i Sverige.

Kompletterande upplysningar

Riksgäldskontoret har den 15 oktober 2009 lämnat en kvartalsrapport om Riksgäldskontorets åtgärder för att stärka stabiliteten i det finansiella systemet (2009:K3). I rapporten anförs bl.a. att under november 2008 tecknade Swedbank AB, Swedbank Hypotek AB samt Volvofinans Bank AB garantiavtal med Riksgälden. Regeringen genomförde vissa förändringar i förordningen i februari 2009, vilket möjliggjorde att SBAB kunde gå med i programmet. Därefter har även Carnegie Investment Bank AB (Carnegie), Skandinaviska Enskilda Banken AB (SEB) samt Sparbanken Gripen AB gått med i programmet. Summan av institutens samlade individuella garantiramar uppgick till 871 miljarder kronor. Den totala volymen utställda garantier uppgick till 308 miljarder kronor den 30 september 2009. Swedbankkoncernen står för 275 miljarder kronor eller nära 90 % av garantierna. SEB har hittills inte utnyttjat programmet. De utestående garantierna har minskat i omfattning sedan förra rapporteringstillfället. Det beror på två saker. Dels har volymen förfallande och återköpta lån kraftigt överstigit nyteckningen (garantier motsvarande 50 miljarder kronor har förfallit eller återköpts medan nya garantier utställts till ett värde av 21 miljarder kronor). Dels har förstärkningen av den svenska kronan inneburit att garantier utställda i utländsk valuta minskat i värde. Huvuddelen av volymen nya garantier ställdes ut före halvårsskiftet.

Stabilitetsfondens sammanlagda behållning uppgick den 30 september 2009 till 9,3 miljarder kronor inklusive fakturerade garantiavgifter. Läggas Nordeaaktierna, som tillkom som en följd av statens deltagande i Nordeas nyemission, till blir behållningen 14,9 miljarder kronor om aktierna värderas till anskaffningsvärde. Om Nordeaaktierna i stället värderas till marknadsvärde blir stabilitetsfondens behållning 29,2 miljarder kronor. I tabell 1 finns en översikt över stabilitetsfonden den 30 september 2009.

I november 2008 belastades stabilitetsfonden med 2 406 miljoner kronor i samband med stödlånet till Carnegie. Som säkerhet för lånet togs aktier i Carnegie och Mats Matthiessen AB. Panterna värderades till 2 283 miljoner kronor. Inför försäljningen av aktierna i februari 2009 amorterade Carnegie ett kvarvarande lån på 123 miljoner kronor. I april och maj erhöll Riksgäldskontoret delbetalningar för försäljningen av aktierna om sammanlagt 1 227 miljoner kronor, vilka tillförts fonden. Netto har övertagandet hittills belastat fonden med 1 056 miljoner kronor.

Tabell 1. Stabilitetsfonden den 30 september 2009

Typ av transaktion	Miljoner kronor
Kapital, anslag till fonden 2008-11	15 000
Garantiavgifter fram till 2009-06-30	925
Carnegie Investment Bank och Mats Matthiessen AB	-1 056
Nordea, nyemission	-5 610
Ränta på behållning	128
Förvaltningskostnader	-53
Fondbehållning utan Nordeaaktier	9 334
Fondbehållning (Nordeaaktierna till bokfört värde)	14 944
Fondbehållning (Nordeaaktierna till marknadsvärde)	29 239

I rapporten anges om förvaltningskostnaderna att dessa tas från stabilitetsfonden. Ramen för hur mycket som får disponeras för detta ändamål beslutas av regeringen. I inledningen av 2009 uppgick denna ram till 29,5 miljoner kronor baserat på den prognos som Riksgälden beräknat i november 2008. I en skrivelse till regeringen i juni 2009 äskades om en höjd ram uppgående till 74 miljoner kronor för 2009. Ramen utökades av regeringen och uppgår nu till 47,7 miljoner kronor. På grund av stödmyndighetsuppdragets natur är förvaltningskostnaderna svåra att prognostisera och kommer att fluktuera mycket över tid. Framtida stödsatser är svåra att förutsäga liksom ibland också kostnadsutvecklingen i redan inledda insatser. Sedan stödmyndighetsuppdraget mottogs uppgår förvaltningskostnaderna till ca 54 miljoner kronor, varav 9 miljoner kronor avser Riksgäldskontorets egna kostnader och resterande utgör kostnader för konsulter. För 2008 uppgick kostnaderna till 18,6 miljoner kronor, vilket understeg kostnadsramen med drygt 13 miljoner kronor.

Den hantering som övertagandet av Carnegie och Max Matthiessen AB (exklusive ärendet i prövningsnämnden) krävt har hittills i år kostat ca 17 miljoner kronor. Carnegies moderbolag D Carnegie AB har begärt att värderingen av panterna ska prövas av Prövningsnämnden för stöd till kreditinstitut. Riksgäldskontoret har begärt att Stockholms tingsrätt ska fastställa att pantrealisationen skedde på ett korrekt sätt. Kostnaderna för Riksgäldskontoret för juridisk rådgivning i samband med dessa processer har uppgått till ca 3,1 miljoner kronor. Riksgäldskontorets prognos är att den slutliga kostnaden på detta område kommer att uppgå till ca 5,7 miljoner för 2009.

Kredit till annan stat

Avsnittet Kredit till annan stat omfattar Sveriges kredit till Island samt den kredit som Sverige har utfäst sig att lämna till Lettland.

Målet för krediterna till andra stater är att genom internationellt samarbete mildra effekterna av den finansiella krisen i Sveriges närområde och bidra till att motverka att en finansiell kris i en stat sprids till andra stater och därigenom skapar allvarliga problem i det finansiella systemet regionalt.

I första hand ges stöd till ett land i kris genom de internationella finansiella institutionerna. Ofta vänder sig ett land i en sådan situation till Internationella valutafonden (IMF) för att söka betalningsbalansstöd, som syftar till att stabilisera ekonomin. EU-länder som ännu inte har infört euron kan också vända sig till EU för lån. Utlåningen från IMF och EU sker normalt inom ramen för ett- eller fleråriga stabiliserings- och reformprogram med mål för finans- och penningpolitiken på medellång sikt samt krav på strukturella reformer, som t.ex. åtgärder för att lösa problem i banksektorn. Vidare krävs att det berörda landets regering bedöms ha viljan och kapaciteten att genomföra det överenskomna ekonomiska åtgärdsprogrammet. Andra multilaterala finansieringsinstitutioner, t.ex. Världsbanken, Nordiska investeringsbanken, och Europeiska investeringsbanken, kan också bistå med finansiering, men då främst som projektstöd till privat eller offentlig sektor. Det finns gränser för hur stora insatser IMF och EU kan göra för ett enskilt land. Institutionerna har i likhet med vanliga banker interna regler för riskexponering. Som ett komplement till IMF:s och EU:s insatser samt eventuell annan multilateral finansiering kan bilateralt stöd behöva ges i särskilda fall. Detta kan vara motiverat vid allvarliga kriser i enskilda länder, då det finns risk för särskilt långtgående konsekvenser, eller på grund av att en kris kan spridas regionalt. När kompletterande bilateralt stöd krävs tillfrågas företrädesvis länder med nära ekonomiska och politiska förbindelser till det krisdrabbade landet. Insatserna samordnas i sådana fall av de deltagande länderna, IMF och EU, i syfte att åstadkomma en rimlig bördefördelning.

Island genomgår för närvarande en kraftig nedgång i sin ekonomi till följd av bankkrisen och den ekonomiska kollaps som inleddes hösten 2008. Riksdagen beslutade den 25 februari 2009 att bemyndiga regeringen att under 2009 besluta om en kredit till Island om högst 6,5 miljarder kronor som tillägg till IMF:s finansiella stöd till Island. Den 25 juni 2009 beslutade regeringen att underteckna låneavtal för en kredit till Island. Krediten uppgår till 495 miljoner euro, motsvarande ca 5 049 miljoner kronor vid en för 2010 antagen växelkurs om 10,2 kronor/euro.

Regeringen föreslår att riksdagen beslutar att bemyndiga regeringen att under 2010 besluta om en kredit till Lettland på högst 720 000 euro. Förslaget behandlas nedan under Bemyndiganden.

Riksrevisionens iakttagelser

Samtliga årsredovisningar för myndigheterna inom utgiftsområdet har av Riksrevisionen bedömts vara i allt väsentligt rättvisande. Riksrevisionen har dock för sex av utgiftsområdets myndigheter redovisat vissa främst generella synpunkter inom tre områden: intern styrning och kontroll, elektronisk fakturahantering samt värdering av tillgångar i samband med ombildning eller avveckling av myndigheter.

Utgiftsområdet har under 2008 berörts av ett trettiofem rapporter inom den s.k. effektivitetsrevisionen. I tabell 2 framgår vilka rapporter som berör utgiftsområdet och som regeringen hittills har bedömt som officiellt färdigbehandlade.

Tabell 2. Färdigbehandlade revisionsrapporter

Rapport	Rubrik
RiR 2004:4	Den statliga garantimodellen
RiR 2004:8	Uppdragsstatistik – Insyn i SCB:s avgiftsbelagda verksamhet
RiR 2004:12	Höga tjänstemäns representation och förmåner
RiR 2004:16	Premiepensionens första år
RiR 2004:17	Rätt avgifter – Statens uttag av tvingande avgifter
RiR 2004:19	Vem styr den elektroniska förvaltningen?
RiR 2005:20	Statliga myndigheters bemyndiganderedovisning
RiR 2005:26	Granskning av SPV:s interna styrning och kontroll av informationssäkerheten
RiR 2006:6	Redovisning av myndigheternas betalningsflöden
RiR 2006:12	Konsumentskyddet inom det finansiella området
RiR 2006:15	Statliga bolag och den offentliga upphandlingen
RiR 2006:17	Förvaltningsutgifter på sakanslag
RiR 2006:21	Finansförvaltningen i statliga fastighetsbolag
RiR 2006:32	Bidrag som regeringen och Regeringskansliet fördelar
RiR 2007:5	Regeringens skatteprognoser
RiR 2007:13	Granskning av årsredovisning för staten 2006

De effektivitetsrapporter som berör utgiftsområdet och som enligt regeringen ännu inte är färdigbehandlade framgår av tabell 3.

Tabell 3. Revisionsrapporter som inte är färdigbehandlade

Rapport	Rubrik
RiR 2005:10	Samordnade inköp
RiR 2006:23	Det makroekonomiska underlaget i budgetpropositionen
RiR 2006:27	Regeringens uppföljning av överskottsmålet
RiR 2007:3	Regeringens beredning och redovisning av skatteutgifter
RiR 2007:10	Regeringens styrning av informationssäkerhetsarbetet i den statliga förvaltningen
RiR 2007:21	Regeringens analys av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet

Rapport	Rubrik
RiR 2007:22	Sambandet mellan utgiftstaket, överskottsmålet och skattepolitiken – regeringens redovisning
RiR 2007:25	Styrelser med fullt ansvar
RiR 2007:26	Regeringens redovisning av budgeteffekter
RiR 2007:28	Krisberedskap i betalningssystemet
RiR 2008:3	Staten och pensionsinformationen
RiR 2008:4	Regeringens redovisning av arbetsmarknadspolitikens förväntade effekter
RiR 2008:7	Statligt bildade stiftelser – regeringens insyn och uppföljning
RiR 2008:15	Tillämpning av det finanspolitiska ramverket – Regeringens redovisning i 2008 års ekonomiska vårproposition
RiR 2008:17	Regeringens hantering av tilläggsbudgeten
RiR 2008:18	Avveckling av myndigheter
RiR 2008:20	Granskning av Årsredovisning för staten 2007
RiR 2008:27	Delpension för statligt anställda – tillämpning och effekter
RiR 2008:30	Tillämpningen av det finanspolitiska ramverket – Regeringens redovisning i budgetpropositionen för 2009

Riksrevisionens rapporter om det finanspolitiska ramverket (RiR 2008:15 och RiR 2008:30) och om regeringens hantering av tilläggsbudgeten (RiR 2008:17) behandlas och kommenteras av regeringen i samband med finansplan m.m. i budgetpropositionen.

Under punkterna nedan anges vilka revisionsrapporter som regeringen behandlar i propositionen under utgiftsområde 2. I punkterna ges en kort sammanfattning av regeringens kommentarer.

- Rapporten om samordnade inköp (RiR 2005:10) Regeringen anför att Riksrevisionen i rapporten rekommenderade en översyn av systemet med statlig inköpssamordning i sin helhet med syfte att effektivisera organisation, ramavtalsområden och ta till vara statens möjligheter till besparingar. Statskontoret har i juni 2009 på regeringens uppdrag redovisat en översyn av den statliga inköpssamordningen (dnr Fi2008/4012). Rapporten remissbehandlas för närvarande.
- Rapporten om krisberedskap i betalningssystemet (RiR 2007:28). Regeringen konstaterar att Finansinspektionen och Riksgäldskontoret har fortsatt arbetet för att stärka motståndskraften och krisberedskapen i betalningssystemet. Frågorna om det övergripande ansvaret för krisberedskap i betalningssystemet samt om hur de grundläggande kraven på uthållighet och säkerhet i systemet ska regleras bereds vidare i Regeringskansliet.
- Rapporten om avveckling av myndigheter (RiR 2008:18). Ekonomistyrningsverket har tillsammans med Kammarkollegiet, Riksarkivet, Riksgäldskontoret, Statens pensionsverk och Statistiska centralbyrån inlett ett utvecklingsarbete för att förbättra stödet till myndigheter vid organisationsförändringar. Även Riksrevisionen deltar i arbetet och delar

med sig av sina iakttagelser. Regeringen avser att under våren 2010 återkomma till frågan i den planerade förvaltningspolitiska propositionen.

- Rapporten om delpensioner för statligt anställda – tillämpningar och effekter (RiR 2008:27). Regeringen konstaterar att rapporten rör en kollektivavtalsfråga som regeringen följer.

Finansutskottets bedömning

Huvudmålen

I betänkande 2008/09:FiU2 ansåg utskottet bl.a. att det fanns utrymme att utveckla såväl målformuleringarna för som indelningen av utgiftsområdet. I propositionen föreslår dock regeringen inte några ändringar i dessa avseenden. Regeringen uppger i propositionen att frågan om utformningen av mål för utgiftsområdet för närvarande bereds inom Regeringskansliet och att regeringen planerar att återkomma till riksdagen med förslag till preciseringar i en kommande förvaltningspolitisk proposition under våren 2010, vilket utskottet välkomnar.

Riksgäldskontoret

Utskottet anser att det är viktigt att löpande följa utvecklingen av stabilitetsfondens behållning och användningen av stabilitetsfonden. I Riksgäldskontorets kvartalsrapport redovisas på ett detaljerat sätt förvaltningskostnadernas storlek. Riksgäldskontoret anger i rapporten att förvaltningskostnaderna är svåra att prognostisera och de kommer att fluktuera mycket över tid. Det är därför väsentligt att i uppföljningen av stabilitetsfonden inte endast beakta hur fonden används för att bekosta stödåtgärder utan även hur förvaltningskostnaderna utvecklas.

Mål och resultat för Riksrevisionen

Riksrevisionen är en del av riksdagens kontrollmakt och ansvarar för oberoende granskning av statlig verksamhet. Granskningen omfattar såväl effektivitetsrevision som årlig revision.

Propositionen

Riksrevisionens uppgifter och mål

Riksrevisionen reviderar hela beslutskedjan i den verkställande makten och ska förse riksdagen med ett kvalificerat beslutsunderlag. Detta ställer stora krav på myndigheten. Riksrevisionen måste präglas av hög effektivitet och kvalitet. Riksrevisionen bör sträva efter att utföra sina uppgifter på ett sådant sätt att myndigheten utgör ett föredöme i statsförvaltningen. Riksre-

visionen redovisar sedan verksamhetsåret 2009 sin verksamhet i fyra verksamhetsgrenar: årlig revision, effektivitetsrevision, internationellt utvecklingssamarbete och omvärldsinriktad verksamhet.

Målet för den årliga revisionen är att på utsatt tid och i enlighet med god revisionssed avge revisionsberättelser i enlighet med lagen om revision av statlig verksamhet m.m. Målet för effektivitetsrevisionen är att genom granskningsverksamheten främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser.

Målet för det internationella utvecklingssamarbetet är att inom ramen för svensk biståndspolitik stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva offentlig revision, stärka parlamentens kontrollmakt samt bidra till uppbyggnaden av god förvaltning och korruptionsbekämpning i utvecklingsländer.

Målet för verksamhetsgrenen omvärldsriktad verksamhet är att befästa och främja revisionens roll nationellt och internationellt samt att öka genomslaget för Riksrevisionens verksamhet.

Riksrevisionens resultat

Inom den årliga revisionen har revision enligt god redovisningssed genomförts för samtliga de granskningsobjekt som framgår av lagen om statlig revision. Revisionsberättelser avgavs i rätt tid för alla granskade organisationer. Riksrevisionen har bedrivit revisionen självständigt i förhållande till uppdragsgivare och oberoende i förhållande till den granskade verksamheten.

Alla granskningsrapporter inom effektivitetsrevisionen har uppfyllt de interna kvalitetskraven. Produktionsmålet att slutföra minst 30 granskningsrapporter under året har uppnåtts.

Inom det internationella utvecklingssamarbetet har Riksrevisionen under 2008 bedrivit sju samarbetsprojekt. Riksrevisionen har också inlett kontakter med ytterligare tre samarbetspartner. Flertalet av de planerade projektaktiviteterna har genomförts under året.

Inför 2008 beslutade Riksrevisionen att arbeta med målet att uppnå verkningfull och förtroendefull relation med myndighetens intressenter. Syftet är att uppnå bästa möjliga verkningsgrad. Riksrevisionen har utvecklat kommunikationen av resultaten av verksamheten. Det finns en efterfrågan bl.a. på riksrevisorernas närvaro i riksdagens utskott i samband med beredningen av resultatet av Riksrevisionens granskningar. Arbetet med uppföljning av revisionens resultat har också lett till en ökad uppmärksamhet på vilka åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens iakttagelser och vilka åtgärder som återstår att vidta.

Resultaten av Riksrevisionens verksamhet redovisas bl.a. i myndighetens årsredovisning. Riksrevisionen redovisar även i en särskild skrift resultaten av genomförda granskningar. Denna särskilda skrift är ett resultat av finansutskottets önskemål om en redovisning av effekterna av Riksrevisionens granskningar (bet. 2005/06:FiU25).

Externa revisionens iakttagelser

Finansutskottet har uppdragit åt revisionsbyrån Grand Thornton Sweden AB att utföra extern revision av Riksrevisionen. Externrevisorerna bedömer i revisionsberättelsen att Riksrevisionens årsredovisning i allt väsentligt är rättvisande. I den revisionspromemoria som kompletterar revisionsberättelsen tar externrevisorerna bl.a. upp frågor om Riksrevisionens mål, nyckeltal och besparingsåtgärder.

Finansutskottets tidigare behandling av Riksrevisionens mål och resultat för 2008

Utskottet behandlade Riksrevisionens årsredovisning för 2008, externrevisorns revisionsberättelse och revisionspromemoria samt Riksrevisionens uppföljningsrapport i betänkande 2008/09:FiU28. Utskottet noterade att Riksrevisionen hade utvecklat redovisningen i årsredovisningen av i vilken utsträckning man uppnår de uppsatta målen. Samtidigt anför Riksrevisionen att utvecklingsarbetet fortsätter, bl.a. med nyckeltal. Utskottet välkomnade den utvecklade redovisningen och det fortsatta utvecklingsarbetet. Utskottet fann uppföljningsrapporten mycket värdefull.

Anslagen 2010 inom utgiftsområde 2

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslag enligt regeringens och Riksrevisionens styrelses förslag inom utgiftsområde 2.

Jämför särskilda yttrandena 1 (s, v, mp), 2 (s), 3 (v) och 4 (mp).

Utgiftsområde 2 består av 15 anslag. I tabell 4 redovisas regeringens respektive oppositionspartiernas förslag till ramar för samtliga anslag inom utgiftsområdet. Oppositionspartierna föreslår också ett nytt anslag, Praktik i statliga myndigheter.

Tabell 4. Regeringens och oppositionspartiernas förslag till fördelning av utgifter 2010 inom utgiftsområde 2

(Tusental kronor)

Anslag (ramanslag)	Regeringen	s	v	mp
1:1 Statskontoret	82 347			
1:2 Kammarkollegiet	60 469			
1:3 Avveckling av Verket för förvaltningsutveckling	8 001			
1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	18 553	-9 000		+170 000
1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	10 147 000			
1:6 Finanspolitiska rådet	7 297		-7 297	

Anslag (ramanslag)		Regeringen	s	v	mp
1:7	Konjunkturinstitutet	52 633		-25 000	
1:8	Ekonomistyrningsverket	124 070	+5 000	+5 000	+5 000
1:9	Statistiska centralbyrån	515 700		+10 000	
1:10	Bidragsfastigheter	280 000			
1:11	Finansinspektionen	263 609			
1:12	Riksgäldskontoret	304 282			
1:13	Bokföringsnämnden	8 684			
1:14	Vissa garanti- och medlemsavgifter	2 200			
1:15	Riksrevisionen	295 798			
Nytt anslag Praktik i statliga myndigheter			+200 000	+200 000	+200 000
Summa		12 170 643	+196 000	+182 703	+375 000

Propositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen (punkt 15) att de sammanlagda anslagen inom utgiftsområdet ska uppgå till ca 12,2 miljarder kronor 2010. Hur anslagen fördelas på olika verksamheter framgår av tabell 4. I tabell 5 framgår även skillnaden mot den budgeterade nivån 2009 inklusive förändringar som har gjorts i samband med tilläggsbudget 1 och 2 för 2009. De 12,1 miljarder kronorna motsvarar ramen för utgiftsområdet i steg 1 i riksdagens budgetprocess som fastställdes av riksdagen den 18 november. I propositionen tas också Riksrevisionens styrelses förslag till anslag för Riksrevisionen 2010 (punkt 13) upp samt styrelsens förslag till lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar (punkt 12).

Nedan kommenteras kortfattat regeringens förslag till anslag utöver regeringens förslag till omräkning av anslagen till följd av pris- och löneutvecklingen.

Tabell 5. Regeringens föreslagna anslagsbelopp 2010 i förhållande till innevarande års anslagsbelopp

(Miljoner kronor)

Anslag (ramanslag)		Budget 2009 ¹	Förslag 2010	Förändring
1:1	Statskontoret	88,6	82,3	-6,2
1:2	Kammarkollegiet	54,0	60,5	+6,5
1:3	Avveckling av Verket för förvaltningsutveckling	37,4	8,0	-29,4
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	13,0	18,6	+5,6
1:5	Statliga tjänstepensioner m.m.	9 936,0	10 147,0	+211,0
1:6	Finanspolitiska rådet	7,1	7,3	+0,2
1:7	Konjunkturinstitutet	50,7	52,6	+1,9
1:8	Ekonomistyrningsverket	121,3	124,1	+3,0

Anslag (ramanslag)		Budget	Förslag	Förändring
		2009 ¹	2010	
1:9	Statistiska centralbyrån	493,3	515,7	+22,4
1:10	Bidragsfastigheter	310,0	280,0	-30,0
1:11	Finansinspektionen	252,8	263,6	+10,8
1:12	Riksgäldskontoret	296,1	304,3	+8,2
1:13	Bokföringsnämnden	8,4	8,7	+0,3
1:14	Vissa garanti- och medlems- avgifter	1,8	2,2	+0,4
1:15	Riksrevisionen	287,5	295,8	+8,3
Summa		11 957,9	12 170,6	+212,7

¹ Inklusive tilläggsbudget 1 och tilläggsbudget 2 2009.

Anslag 1:1 Statskontoret

Anslaget ökar 2010 med 2 miljoner kronor för att förstärka uppföljnings- och utvärderingsverksamheten vid Statskontoret. Anslaget ökas även med 1,1 miljoner kronor för regeringens arbete med e-förvaltning. Som en konsekvens av riksdagens beslut om förändringar i fråga om utgiftsområdena (bet. 2008/09:KU26) minskar anslaget med knappt 17 miljoner kronor, samtidigt som anslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* under utgiftsområde 1 ökas med motsvarande belopp.

Anslag 1:2 Kammarkollegiet

Anslaget höjs med 1 miljon kronor till följd av att Svenska kyrkan jämställts med andra trossamfund i fråga om vigsel tillstånd och förordnande av vigselförrättare, samtidigt som domare inte längre förrättar vigslar. Med anledning av förändringen får Kammarkollegiet en ökad arbetsbörda eftersom antalet ärenden ökar. Vidare höjs anslaget med 900 000 kr för uppgiften att följa upp verksamhet som bedrivs enligt lagen (2004:543) om samttjänst vid medborgarkontor. Anslaget höjs med 4 miljoner kronor för uppgifter som överförs från Regeringskansliet, bl.a. att redovisa utdelningar, köp, försäljningar, aktieägartillskott och andra ekonomiska handlingar när det gäller statens aktier och andelar i bolag som förvaltas av Regeringskansliet.

Anslaget minskas med 3 miljoner kronor för att finansiera ökade kostnader för avveckling under anslag 1:3 *Avvecklingsmyndigheten för Verket för förvaltningsutveckling*.

I propositionen föreslås att regeringen bemyndigas att för 2010 besluta om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret på högst 355 miljoner kronor för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättande av nya myndigheter. Förslaget behandlas nedan under avsnittet Bemyndiganden.

Anslag 1:3 Avveckling av Verket för förvaltningsutveckling

Som en följd av riksdagens beslut om förändring av utgiftsområden (bet. 2008/09:KU26) minskas anslaget med 3,4 miljoner kronor, samtidigt som anslag 1:5 *Sveriges Domstolar* under utgiftsområde 4 ökas med motsvarande belopp.

I propositionen anges att tiden och kostnaden för avvecklingen är svårbedömda, men regeringens bedömning är att medel behövs för 2010 och föreslår därför att anslaget ska uppgå till 8 miljoner kronor.

Anslag 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor

Anslaget höjs med 9 miljoner kronor för ett tvåårigt projekt om offentligt etos i statsförvaltningen.

Anslag 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.

Sammantaget höjs anslaget med 211 miljoner kronor 2010 på grund av en ökning av antalet förmånstagare. Regeringen föreslår också att riksdagen beslutar om ett bemyndigande om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret om högst 75 miljoner kronor för att tillgodose Statens pensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen. Förslaget behandlas nedan under avsnittet Bemyndiganden.

Anslag 1:6 Finanspolitiska rådet

Utöver omräkning av anslaget till följd av pris- och löneutvecklingen föreslås ingen ändring av anslaget.

Anslag 1:7 Konjunkturinstitutet

Utöver omräkning av anslaget till följd av pris- och löneutvecklingen föreslås ingen ändring av anslaget.

Anslag 1:8 Ekonomistyrningsverket

Anslaget minskas med 400 000 kr, vilka överförs till anslag 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* för att finansiera ökade utgifter för medlemskap i Bruegel – en oberoende tankesmedja som startade i Bryssel 2005 och som har ett femtontal EU-länder och ledande europeiska företag som medlemmar. Vidare minskas anslaget med 227 000 kr till följd av övergången till kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter.

Anslag 1:9 Statistiska centralbyrån

Anslaget ökar med 14,6 miljoner kronor för att en urvalsökning i arbetskraftsundersökningen (AKU) ska kunna genomföras. Finansiering sker delvis genom att anslag 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* inom utgiftsområde 14 minskas med 2,4 miljoner kronor och

anslag 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska prognoser och insatser* inom samma utgiftsområde minskas med 7 miljoner kronor. Därutöver beräknas Statistiska centralbyrån inom sina ekonomiska ramar omprioritera omkring 6,5 miljoner kronor från i första hand den ekonomiska statistiken. Vidare ökas anslaget med 24 000 kr för varaktig utökning av företagsregister och individdatabasen (Frida) avseende punkt- och miljöskatter för Finansdepartementets behov. Finansiering sker genom att anslag 1:1 *Skatteverket* inom utgiftsområde 3 minskas med 24 000 kr. Därutöver ökas anslaget med 2 miljoner kronor till följd av ett nytt ansvar för statistik som avser sektorsspecifika ekonomiska uppgifter om primärkommunerna. Finansiering sker genom att anslag 1:1 *Statens skolverk* inom utgiftsområde 16 respektive anslag 9:1 *Socialstyrelsen* minskas med vardera 1 miljon kronor.

Anslag 1:10 Bidragsfastigheter

För 2010 ökas anslaget med 100 miljoner kronor jämfört med tidigare aviserad plan. Höjningen beror på ett stort behov av underhåll av bidragsfastigheter.

Anslag 1:11 Finansinspektionen

Anslaget höjs med 28 miljoner kronor. Ökningen beror på att Finansinspektionen har fått utökade uppgifter när det gäller såväl tillsyn som reglering avseende exempelvis arbetet med samlade kapitalbedömningar och det kommande solvens 2-regelverket. Därutöver har myndighetens uppgifter utvidgats i samband med den finansiella krisen och de åtgärder som har vidtagits genom regeringens stabilitetsplan. Finansinspektionen står vidare inför nya och utvecklade krav på samordning av tillsyn för gränsöverskridande tillsynsarrangemang som finns inom bankområdet, försäkringsområdet och för finansiella konglomerat. Av anslaget beräknas 5 miljoner kronor avsättas för satsningar inom konsumentområdet för genomförandet av bl.a. privatekonomisk utbildning och 3,5 miljoner kronor för den nya samordningsfunktionen inom Finansinspektionen för åtgärder mot penningtvätt och terrorism.

Anslag 1:12 Riksgäldskontoret

Anslaget ökar med 1 miljon kronor på grund av en planenlig återföring från Finansmarknadsrådet.

Anslag 1:13 Bokföringsnämnden

Förutom uppräknig till följd av pris- och lönekostnader minskar anslaget med 36 000 kr på grund av övergångseffekter vid kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter.

Anslag 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter

Anslaget används för att finansiera garantiavgift för Sveriges Hus i Sankt Petersburg. I enlighet med garantimodellen ska även anslaget kunna belastas om garantier till vissa internationella finansieringsinstitut behöver infrias. Under 2009 utvidgades anslaget till att även omfatta en årlig medlemsavgift till Bruegel – en oberoende tankesmedja som startade i Bryssel 2005 och som har ett femtontal EU-länder och ledande europeiska företag som medlemmar.

Anslaget ökas med 400 000 kr för att finansiera ökade utgifter till följd av valutakursförändringar och höjd avgift för medlemskap i Bruegel.

Anslag 1:15 Riksrevisionen

Förutom uppräknig till följd av uppräknig av pris- och lönekostnader föreslår Riksrevisionens styrelse ingen ändring av anslaget. Styrelsen föreslår också ett bemyndigande för Riksrevisionen att ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 30 miljoner kronor. Förslaget behandlas nedan under Bemyndiganden.

Motionerna

I Socialdemokraternas motion 2009/10:Fi324, Vänsterpartiets motion 2009/10:Fi279 och Miljöpartiets motion 2009/10:Fi316 lämnas förslag till alternativa anslagsnivåer för 2010 för utgiftsområde 2. Oppositionspartiernas förslag i förhållande till regeringens förslag framgår av tabell 4. Oppositionspartiernas förslag till anslagsnivå ligger över regeringens och den av riksdagen beslutade ramen för utgiftsområdet.

Gemensamma förslag (s, v, mp)

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill öka anslaget till Ekonomistyrningsverket med 5 miljoner kronor. De anför att syftet är att öka den statliga inköpssamordningen med 10 % till 2012. Detta är ett av de gemensamma förslag som återfinns i partiernas budgetmotioner, Fi260 (s), Fi261 (v) och Fi262 (mp). Det handlar om fler gemensamma administrativa lösningar och upphandlingar samt ökad samlokalisering.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet föreslår också att det ska anvisas 200 miljoner kronor på ett nytt anslag, Praktik i statliga myndigheter.

Socialdemokraterna

I motionen anförts att statens underskott nu växer snabbt på grund av den oansvariga borgerliga politiken. Regeringen sänker skatterna med 100 miljarder kronor, vilket gröper ur Sveriges ekonomi. För att bekämpa underskott och jobbkris krävs tuffa åtgärder. Resurserna bör användas effektivt.

I budgetpropositionen föreslår regeringen att anslag 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor* ökas med 9 miljoner kronor för att sätta i gång ett tvåårigt projekt om ett offentligt etos i statsförvaltningen. För att värna statsfinanserna anser Socialdemokraterna att denna satsning inte ska genomföras.

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet anser att Finanspolitiska rådet bör upplösas med omedelbar verkan. I motionen anför att Finanspolitiska rådet passar väl in i det förhållningssätt till den ekonomiska politiken som slog igenom i början av 1990-talet och som den nuvarande högerregeringen står särskilt fast förankrad i. En rad institutionella inslag minskar de folkvaldas möjligheter att föra en ekonomisk politik för full sysselsättning och bidrar samtidigt till en allmän ekonomisk utveckling där löntagarnas positioner på arbetsmarknaden försvagas till förmån för arbetsgivarna. Den snäva ekonomiska teoribildning som ligger till grund för mycket av dagens etablerade ekonomisk-politiska debatt har uppenbara ideologiska utgångspunkter som borde vara föremål för en problematiserande samhällsdebatt snarare än att befästas i myndighetsform.

Vänsterpartiet föreslår vidare att Konjunkturinstitutet avvecklas den 1 juli 2010. Motionärerna anför att regeringen har genomdrivit nedläggningar av ett antal myndigheter och kraftigt minskade anslag till andra. Detta har motiverats främst utifrån ekonomiska effektivitetssynpunkter. Regeringens val av myndigheter uppvisar dock en tydlig ideologisk agenda. Det är t.ex. myndigheter som arbetar med kunskapsutveckling och politikuppföljning beträffande frågeställningar som är viktiga för arbetstagare, arbetsmiljö, säkerhet och välbefinnande på arbetsplatsen som har drabbats. Regeringen har inte visat några planer på översyn av de myndigheter som driver sin verksamhet från helt andra utgångspunkter. Regeringen har även dubbla standarder för myndigheters opinionsbildande verksamhet. Den roll som Konjunkturinstitutet utvecklat som opinionsbildande kommentator av politiska förslag och beslut genomförs utifrån ett strikt marknadsliberalt nationalekonomiskt perspektiv. Särskilt anmärkningsvärt är myndighetens upptagenhet med begrepp som jämviktsarbetslöshet som står i bjärt kontrast till synen på arbetslöshetsbekämpning som den ekonomiska politikens viktigaste mål. Konjunkturinstitutets prognoser om den ekonomiska utvecklingen vilar tungt på modeller som är kraftigt politiskt laddade. Dessa modeller följer sedan regeringen i sin definition av full sysselsättning. Den del av Konjunkturinstitutets verksamhet som handlar om att följa upp läget i svensk ekonomi genom enkätundersökningar till företag och hushåll är dock värdefull och bör fortsätta men kan enligt Vänsterpartiet med fördel överföras till Statistiska centralbyrån.

Vänsterpartiet anser också att anslaget till Statistiska centralbyrån bör ökas med 10 miljoner kronor 2010, eftersom Statistiska centralbyrån kommer att få vissa nya statistikuppgifter till följd av den föreslagna avveck-

lingen av Konjunkturinstitutet. I motionen anförs att bred, högkvalitativ, samlad och lättillgänglig statistik är av stor betydelse för samhällsförvaltningen och för en utvecklande och demokratisk samhällsdebatt.

Vänsterpartiet föreslår vidare att det tillsätts ett jämställdhetspolitiskt råd från 2011. Syftet med rådet ska vara att utveckla en praxis för budgetarbetet som innebär att ett feministiskt perspektiv integreras i den ekonomiska politiken samt att hitta långsiktiga strategier för att nå de jämställdhetspolitiska målen. Rådet ska bl.a. lämna förslag på förändringar samt följa upp hur de politiska reformerna förhåller sig till de jämställdhetspolitiska målen. Arbetet med statsbudgeten behöver utvecklas för att ojämsställdhetens kostnader ska synliggöras.

Miljöpartiet

Miljöpartiet är i sin motion kritiskt till att regeringen inte satsar medel för att nå målet med jämställda löner. Motionärerna föreslår att anslag 1:4 *Arbetsgivarpolitiska* frågor ökas med 170 miljoner kronor 2009 till en särskild pott för jämställda löner i statens verksamhet. Motionärerna anför att lönegapet mellan kvinnor och män är stort – 8 % – om faktorer som utbildning, arbetstider och befattningsansvar räknas bort. Mot den bakgrunden bör den könsrelaterade lönediskrimineringen avskaffas på den svenska arbetsmarknaden.

Finansutskottets ställningstagande

Ekonomistyrningsverket

I sin revisionsrapport RiR 2005:10 rekommenderade Riksrevisionen en översyn av statlig inköpsamordning. Statskontoret har på regeringens uppdrag redovisat en rapport över den statliga inköpsamordningen (2009:12). Rapporten visar bl.a. att det finns ett behov av en inköpsamordning eftersom det sannolikt medför betydande besparingar för staten. Statskontorets rapport remissbehandlas för närvarande. I Förvaltningskommitténs slutbetänkande (SOU 2008:818) anförs bl.a. att ett betydande besparingsområde är myndigheternas lokaler och att det finns anledning att närmare se över besparingsmöjligheterna inom detta område. Kommitténs betänkande har remissbehandlats och bereds nu inom Regeringskansliet. Utskottet noterar således att det för närvarande pågår beredning av frågor som rör inköpsamordning och lokaler för myndigheter.

Praktik vid statliga myndigheter

Utskottet vill framhålla att fler i arbete och färre utanför arbetsmarknaden är regeringens viktigaste mål. I budgetpropositionen föreslås bl.a. en ny aktiveringsinsats, Lyft, inom statliga och kommunala bolag och verksamhe-

ter samt ideella organisationer med viss verksamhet. Enligt utskottets mening finns inte skäl att inrätta ett nytt anslag av det slag som motionärerna föreslår.

Ett offentligt etos

Utskottet noterar att Förvaltningskommittén i sitt slutbetänkande anser att det finns ett behov av att sammanställa den redan existerande värdegrunden för anställda i statsförvaltningen i ett dokument. Enligt kommittén underlättar ett gemensamt värdegrundsdokument arbetet med att bevara och stärka ett offentligt etos. Enligt utskottet stämmer detta väl överens med regeringens mål att de statligt anställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen, dvs. för ett offentligt etos.

Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat förslag om en avveckling av Konjunkturinstitutet, senast i betänkande 2008/09:FiU2. Utskottet anser nu, på samma sätt som vid tidigare behandlingar, att kritiken mot Konjunkturinstitutet är starkt missvisande. I Vänsterpartiets motion menar motionärerna att Konjunkturinstitutet ägnar sig åt opinionsbildande verksamhet. Utskottet delar inte den uppfattningen. Konjunkturinstitutets verksamhet ligger väl i linje med myndighetens regleringsbrev, dvs. att producerade prognoser över den ekonomiska utvecklingen ska vara tillförlitliga som beslutsunderlag. Konjunkturinstitutet använder sig av analys- och prognosmetoder som grundar sig på vedertagen nationalekonomisk forskning och praxis.

Utskottet har tidigare också behandlat förslag om avveckling av Finanspolitiska rådet, senast i betänkande 2008/09:FiU2. I likhet med tidigare anser utskottet att Finanspolitiska rådet fyller en viktig funktion genom att granska finanspolitiken och bidra till en ökad offentlig diskussion om den ekonomiska politiken.

Jämställdhet

Vänsterpartiet föreslår i sin motion att det ska inrättas ett jämställdhetspolitiskt råd. Utskottet noterar att regeringen den 17 juni 2009 till riksdagen har överlämnat en skrivelse, En jämställd arbetsmarknad – regeringens strategi för jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet (skr. 2008/09:198). I skrivelsen anför regeringen att målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Jämställdhet bidrar till ekonomisk tillväxt genom att människors kompetens och skaparkraft tillvaratas och främjas. Trots ett pågående arbete med jämställdhet under många decennier präglas arbetsmarknaden och näringslivet alltför av brist på jämställdhet. Det visar sig t.ex. genom löneskillnader, ojämlika karriärmöjligheter, könsskillnader i sjukskrivningar, ojämn fördelning av föräldraförsäkring och underrepresentation av

kvinnor i företagens ledningar. Det finns stora brister i jämställdhet när det gäller kvinnors och mäns möjligheter att komma in på arbetsmarknaden, att stanna kvar och utvecklas i arbetslivet liksom att kunna kombinera arbete och familjeliv. Regeringen bedömer att det behövs en samlad strategi som anger övergripande och långsiktiga inriktningar för politiken. I skrivelsen redovisar regeringen bedömningar av vilka inriktningar jämställdhetspolitiken bör ha på dessa områden under de kommande åren. Skrivelsen kommer att behandlas i arbetsmarknadsutskottet under riksmötet. Finansutskottet konstaterar mot den bakgrunden att det pågår arbete för att stärka jämställdheten i samhället.

Miljöpartiet föreslår i sin motion en pott för mer jämställda löner i staten. Utskottet behandlade ett liknande förslag i förra årets betänkande om utgiftsområde 2 (bet. 2008/09:FiU2).

Utskottet anser att jämställda löner såväl i staten som i övriga delar av samhället ett mycket viktigt mål. Utvecklingen går också åt rätt håll. Av Arbetsgivarverkets statistik för 2008 framgår att löneskillnaden mellan män och kvinnor är 13,7 %. Den statistiska analysen visar att den genomsnittliga löneskillnaden nästan helt kan hänföras till mätbara faktorer. Stora delar av löneskillnaden beror på att fler kvinnor än män arbetar deltid, arbets svårighetsnivå och innehåll och på att fler män än kvinnor är chefer. Vidare påverkar det att arbetsinnehåll och löner ser olika ut hos olika myndigheter. Det finns också skillnader i utbildning, erfarenhet eller i vilken region den anställde jobbar. Den löneskillnad som slutligen blir kvar, den s.k. oförklarade löneskillnaden som inte kan förklaras av den mätbara information som finns tillgänglig i den partsgemensamma statistiken, var i september 2008 knappt 1,3 %.

Sammanfattning av finansutskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens och Riksrevisionens styrelses förslag till anslag inom utgiftsområde 2. Samtliga motionsyrkanden som behandlas under detta avsnitt avstyrks.

Bemyndiganden 2010 inom utgiftsområde 2

I detta avsnitt behandlas bemyndiganden för anslagsfinansierad verksamhet. Bemyndigandena för avgiftsfinansierad verksamhet behandlas i avsnittet Avgiftsfinansierad verksamhet inom utgiftsområde 2.

Bemyndigande för Kammarkollegiet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 låta Kammarkollegiet disponera en rörlig kredit i Riksgäldskontoret på högst 355 miljoner kronor för att tillgodose behovet av likviditet i samband med inrättandet av nya myndigheter. Utskottet förutsätter att regeringen återkommer med en redovisning av hur modellen för upprättandet av nya myndigheter har fungerat.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 låta Kammarkollegiet disponera en kredit i Riksgäldskontoret på högst 355 miljoner kronor för att tillgodose behovet av likviditet i samband med inrättandet av nya myndigheter (punkt 3). När nya myndigheter bildas eller inrättas krävs resurser för att betala utgifter och anskaffning av t.ex. anläggningstillgångar. Regeringen anser att i avvaktan på riksdagsbeslut om anslag bör denna typ av utgifter tillfälligt kunna finansieras från en kredit hos Kammarkollegiet. När myndigheten bildats och anslag upprättats ska anskaffning av tillgångar eller andra utgifter regleras genom betalning från myndigheten till krediten hos Kammarkollegiet.

Finansutskottets ställningstagande

I budgetpropositionen för 2009 föreslog regeringen ett likadant bemyndigande för Kammarkollegiet. I betänkande 2008/09:FiU2 ansåg utskottet dock att regeringen i samband med budgetpropositionen för 2010 under Kammarkollegiets anslag skulle återkomma till riksdagen med en redovisning över hur den nya modellen för finansiering av inrättandet av nya myndigheter fungerat. I budgetpropositionen för 2010 har dock regeringen inte återkommit i denna fråga. Enligt uppgift från Regeringskansliet har regeringen ännu inte gjort den utredning som utskottet önskade i FiU2 förra året. Detta beror bl.a. på att den nya modellen har använts en relativt kort tid.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att för 2010 låta Kammarkollegiet disponera en särskild kredit i Riksgäldskontoret på högst 355 miljoner kronor för inrättande av nya myndigheter. Utskottet förutsätter dock att regeringen i samband med budgetpropositionen för 2011 återkommer till riksdagen med en redovisning av hur den nya modellen för finansiering av inrättandet av nya myndigheter fungerat.

Bemyndigande för Statens pensionsverk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 ge en rörlig kredit i Riksgäldskontoret om högst 75 miljoner kronor till Statens pensionsverk för att tillgodose behovet av likviditet i pensionshanteringen.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 ge en rörlig kredit i Riksgäldskontoret om högst 75 miljoner kronor till Statens Pensionsverk (SPV) för att tillgodose behovet av likviditet i pensionshanteringen. SPV hanterar stora penningflöden i sin verksamhet. Till exempel omsätter flödet i Individuell ålderspension (IÅP) och Kåpan omkring 350 miljoner kronor per månad, och tiden mellan fakturering och betalning är kort. Skulle t.ex. betalning för de två största fakturorna i denna verksamhet utebli någon månad motsvarar det en räntekontobelastning på drygt 50 miljoner kronor. Regeringen anser därför att ett rörelsekapital i form av den rörliga kredit i Riksgäldskontoret som upprättades 2009 (bet. 2008/09:FiU2 s. 33) bör finnas även 2010.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Bemyndigande för bidragsfastigheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för anslag 1:10 *Bidragsfastigheter* ingå ekonomiska avtal för underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 miljoner kronor under 2011–2012

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 ingå ekonomiska avtal för underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 miljoner kronor under 2011–2012 (punkt 5). Bemyndigandet avser anslag 1:10 *Bidragsfastigheter* och är enligt regeringen nödvändigt för att ett rationellt och planmässigt underhållsarbete ska kunna bedrivas. Enligt regeringen förutsätter vård och underhåll av fastigheter i det svenska

kulturarvet att fleråriga åtaganden kan göras. De ekonomiska bindningar det gäller är större enskilda underhållsprojekt där kostnaden överstiger 10 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Kredit till Lettland

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 besluta om en kredit till Lettland om högst 720 miljoner euro. Utskottet anser att Sverige bör ge Lettland en kredit för att bidra till en lösning av den mycket svåra ekonomiska och finansiella situation som Lettland befinner sig i. Utskottet konstaterar att det i propositionen saknas uppgifter om villkoren för Sveriges kredit. Enligt uppgifter från regeringen kommer dock låneavtalet med Lettland att i huvudsak stämma överens med det avtal som tecknades med Island tidigare i år. Utskottet konstaterar vidare att det lettiska parlamentet nyligen godkände budgeten för 2010 och att budgeten förefaller ligga i linje med det reformprogram som Lettland förhandlat fram tillsammans med de internationella långivarna. Slutligen konstaterar utskottet att regeringen under våren återkommer till riksdagen med information om villkoren för Sveriges Lettlandskredit.

Jämför reservation 1 (v) och särskilt yttrande 5 (s, mp).

Propositionen

Regeringen föreslår ett bemyndigande för regeringen att under 2010 besluta om en kredit till Lettland på högst 720 miljoner euro.

Bakgrund

Som regeringen tidigare har redovisat för riksdagen genomgår Lettland en kraftig nedgång i sin ekonomi (prop. 2008/09:106 s. 6 och skr. 2008/09:230 s. 15). Med anledning av den pågående krisen har Lettland begärt stöd från IMF, EU och andra länder. Ett samlat lånepaket på 7,5 miljarder euro som stöd för Lettlands ekonomiska reformprogram förhandlades fram under december 2008. Utöver lån från EU om 3,1 miljarder euro och IMF om ca 1,7 miljarder euro kommer bl.a. Världsbanken och enskilda länder att medverka. Finansministrarna i Danmark, Estland, Finland, Norge och Sverige har utfäst att länderna gemensamt kommer att bidra med krediter till Lettland om sammanlagt 1,9 miljarder euro. Sverige har gjort en utfäs-

telse om att bidra med ett lån på 720 miljoner euro, motsvarande ca 7 344 miljoner kronor vid växelkursen 10,2 kronor/euro. Utbetalning av krediten avses ske i två omgångar under första och tredje kvartalet 2010.

Lettland är ett av de länder som drabbats hårdast av den globala ekonomiska och finansiella krisen. Efter flera år av mycket hög ekonomisk tillväxt skedde ett kraftigt omslag under 2008 och BNP föll med 4,6 % för året. I samband med den höga tillväxten hade betydande obalanser byggts upp i den lettiska ekonomin, som tog sig uttryck i hög inflation och ett stort bytesbalansunderskott. Dessa obalanser gjorde Lettland särskilt sårbart för externa chocker.

Lettlands ekonomiska kris utlöstes av problem på landets finansmarknad. I likhet med förhållandena i många andra länder hade en snabb ökning av kreditgivningen, särskilt gällande fastigheter, skapat ett instabilt läge. Den största inhemska banken, Parex, drabbades av en akut likviditetskris och visade sig även ha solvensproblem. Den lettiska staten tvingades till stödinsatser, som försatte de redan hårt ansträngda statsfinanserna i akuta svårigheter. Allmänhetens förtroende för banksystemet var hotat.

I detta läge träffades den tidigare nämnda överenskommelsen om ett internationellt finansiellt stödpaket i december 2008. Sedan dess har det ekonomiska läget försämrats ytterligare i Lettland. För närvarande förutses landets BNP minska med 18 % under 2009, medan prognosen vid årets början var en minskning på 5 %. Den kraftiga försämringen av de ekonomiska utsikterna beror dels på ett omfattande fall i den inhemska efterfrågan, dels på att den internationella ekonomiska utvecklingen under 2009 blivit betydligt mer negativ än vad som förutsågs.

Den starka ekonomiska nedgången har lett till en snabb ökning av arbetslösheten. Vid slutet av juni 2009 uppgick den registrerade arbetslösheten i Lettland till 11,5 %, jämfört med 7 % vid årets början. Samtidigt har efterfrågefallet haft vissa gynnsamma effekter när det gäller möjligheterna att rätta till obalanserna i landets ekonomi. Inflationen har sjunkit från en toppnivå på 18 % i mitten av 2008 till 3 % i juni 2009 på årsbasis. De högt uppdrivna lönerna har börjat minska, vilket leder till en förbättring av den internationella konkurrenskraften. Det stora underskottet i bytesbalansen har eliminerats och vänts till ett överskott, som förutses uppgå till 4,5 % av BNP för 2009. Detta har bidragit till att minska utflödet av valuta ur landet.

Läget stabiliserades i juni 2009 efter en presentation av omfattande reformåtgärder från den lettiska regeringen och när det efter ett uttalande av Europeiska rådet stod klart att EU kunde väntas göra en stor utbetalning inom ramen för stödpaketet i slutet av juli samma år.

I tabell 6 anges faktisk förändring och prognoser för vissa ekonomiska data för Lettland.

Tabell 6. Ekonomiska nyckeltal för Lettland 2008–2011*Procentuell volymförändring om inte annat anges*

	2008	2009*	2010*	2011*
BNP-tillväxt	-4,6	-18,0	-4,0	1,5
Privat konsumtion	-11,0	-25,3	-8,0	0,3
Offentlig konsumtion	1,5	-12,0	-10,0	-2,0
Bruttoinvesteringar	-13,2	-29,0	-11,5	1,0
Total varuexport	-1,3	-15,5	1,3	4,4
Total varuimport	-13,6	-28,5	-10,0	1,5
Bytesbalans (% av BNP)	-12,6	4,5	6,4	5,1
Arbetslöshet (% av arbetskraften)	7,8	15,8	17,4	16,9
Inflation (årsgenomsnitt %)	15,3	3,1	-3,5	-2,5

* Prognos.

Det ekonomisk-politiska program som Lettlands regering åtagit sig att genomföra är framför allt inriktat på att få de offentliga finanserna under kontroll. Redan vid inledningen av 2009 var detta till följd av krisens omfattning en mycket svår uppgift. Den snabba konjunkturförsämringen under årets början har gjort uppgiften ännu svårare. Den lettiska regeringen har dock visat stor reformvilja och har även verkat för bred förankring av besparingsåtgärderna.

Det ursprungliga programmet innehöll ett antal åtstrammingsåtgärder, motsvarande ca 7 % av BNP. De viktigaste åtgärderna var

- sänkta löner i den offentliga sektorn med 15 %
- frysta pensioner
- minskade subventioner och offentliga konsumtionsutgifter
- höjd ordinarie moms, från 18 till 21 %, och s.k. lågmoms, från 5 till 10 %
- införande av skatt på kapitalinkomster fr.o.m. 2010, och breddad bas för fastighetsskatten fr.o.m. 2010.

Målet för åtgärderna var att under 2009 begränsa budgetunderskottet till knappt 5 % av BNP och att under 2011 få ned underskottet under 3 % av BNP.

Redan i februari 2009 stod det klart att åtgärderna inte skulle räcka för att uppnå målen till följd av den oväntat djupa lågkonjunkturen. Dessutom fördröjdes genomförandet av flera av åtgärderna, delvis på grund av rege-
ringskrisen. Efter långvariga förhandlingar träffades under juni–juli 2009 överenskommelser med EU och IMF om ett förstärkt åtgärdsprogram. Utöver vad som överenskommit tidigare ingick följande åtgärder i det nya programmet.

- Ytterligare lönesänkningar i den offentliga sektorn.
- Strukturella reformer, främst inom sjukvård och utbildning.
- Ytterligare minskningar av offentliga konsumtions- och investeringsutgifter.
- Sänkt grundavdrag för inkomstskatt.

De nya åtgärderna förutses ha en sammanlagd besparingseffekt motsvarande 3,5 % av BNP. Programmet är inriktat på ett budgetunderskott om 10 % för 2009. Målet är numera att underskottet ska komma under 3 % 2012 och därmed uppfylla kravet för ett införande av euron. Lettland har gjort motsvarande åtagande under EU:s stabilitets- och tillväxtpakt. Om de planerade besparingsåtgärderna skulle visa sig otillräckliga är den lettiska regeringen beredd att överväga ytterligare åtgärder för 2010 på upp till 2,5 % av BNP, inklusive

- höjd ordinarie moms, från 21 till 23 %
- höjd marginalsatt
- ytterligare utgiftsnedskärningar.

EU:s ministerråd godkände den modifierade överenskommelsen med Lettland den 13 juli 2009. På grundval av detta beslut gjorde EU en utbetalning på 1,2 miljarder euro den 27 juli 2009. IMF:s styrelse fattade den 27 augusti beslut om att betala ut motsvarande ca 200 miljoner euro till Lettland.

Regeringens motiv till förslaget

Ett stärkt samarbete i Östersjöregionen, inklusive insatser för att stärka regionens tillväxt och konkurrenskraft, är en viktig ambition för regeringen. Den ekonomiska krisen har slagit hårt mot regionen, och Lettland är ett av de länder som drabbats värst. Det är därför befogat att Sverige bidrar med bilateralt stöd i form av en kredit för att avhjälpa det svåra ekonomiska läget.

Regeringen avser att under hösten 2009 inleda förhandlingar med Lettland om de närmare villkoren för krediten. Regeringen gav Riksgäldskontoret i uppdrag att utforma kreditavtalet och även i övrigt handlägga krediten till Island. Regeringen avser att lämna motsvarande uppdrag till Riksgäldskontoret avseende krediten till Lettland.

Regeringen avser vidare att under våren 2010 återkomma till riksdagen med information om villkoren för Sveriges kredit till Lettland.

Motionerna

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet anser att riksdagen inte ska bemyndiga regeringen att besluta om en kredit till Lettland. Båda partierna anser att en kredit kan lämnas till Lettland, men att regeringen ska återkomma i en särskild proposition när villkoren för krediten är färdiga.

Socialdemokraterna anför att regeringen inte lämnar någon information om hur villkoren ska utformas, utan regeringen hänvisar endast till att det ska bestämmas i samarbete med övriga nordiska långgivare och Lettland. Regeringen redogör inte heller för utgångspunkterna inför dessa förhandlingar. Socialdemokraterna föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen vad som anförs i motionen om krediten till Lettland.

För Vänsterpartiet är det betydelsefullt att det ställs realistiska krav på Lettland. Tyvärr har Sverige medverkat till att alltför rigida och hårda krav ställs vid utlåning, inte minst i fråga om krediten till Island. Vänsterpartiet menar att inte vare sig Sverige eller Internationella valutafonden (IMF) kan ställa politiska krav på andra länder på det sätt som skett.

Kompletterande information

Tisdagen den 1 december 2009 godkände Lettlands parlament budgeten för 2010. Budgeten antogs enligt uppgift med röstsiffrorna 64 för, 30 emot.

Torsdagen den 3 december höll utskottet en intern utfrågning med departementsrådet Åke Törnqvist om villkoren för Sveriges kredit till Lettland. Tisdagen den 8 december hölls en intern utfrågning med statssekretare Per Jansson om utvecklingen i Lettland och villkoren för Sveriges kredit till Lettland.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning att Sverige bör ge en kredit till Lettland för att bidra till en lösning av den mycket svåra ekonomiska och finansiella kris som Lettland befinner sig i.

Lettlands situation är allvarlig, och landets behov av krediter är omfattande. Även om den globala finanskrisen har mattats av under de senaste månaderna är Lettlands möjligheter att låna på den internationella kreditmarknaden starkt begränsade.

Sverige och Lettland är grannländer med omfattande ekonomiska, politiska och kulturella förbindelser. Därför är det enligt utskottets mening naturligt att Sverige tar ett stort ansvar när Lettland behöver stöd. Det är också viktigt att Sverige, med tanke på den globala finansiella oron, på olika sätt bidrar till att förhindra att finansiella och ekonomiska problem i ett land sprider sig till andra länder i regionen. I likhet med Sveriges lån till Island anser utskottet att det är en styrka att stödet till Lettland ges i ett nordiskt perspektiv där Danmark, Finland, Norge och Sverige, tillsammans med Estland, svarar för omkring 25 % av det internationella lånepaket som förhandlades fram i december 2008.

Sammantaget har de nordiska länderna tillsammans med Estland utfäst sig att under 2010 ge Lettland en kredit på 1,9 miljarder euro, vilket motsvarar ca 19,4 miljarder kronor (räknat utifrån en växelkurs på 10,2 kr/euro). Av dessa ska Sverige bidra med 720 miljoner euro, motsvarande ca 7,3 miljarder kronor. Totalt uppgår det lettiska lånepaketet till 7,5 miljarder euro. Utöver de nordiska ländernas krediter bidrar IMF med 1,7 miljarder euro, EU med 3,1 miljarder euro och Världsbanken och övriga enskilda länder med 0,8 miljarder euro.

Utgångspunkten för lånepaketet är det ekonomiska reformprogram som förhandlades fram mellan Lettland, IMF, EU och övriga långgivare i slutet av 2008. Programmet är till stor del koncentrerat kring åtgärder för att konsolidera de snabbt och kraftigt försämrade offentliga finanserna.

Den ekonomiska situationen i Lettland försämrades kraftigt under loppet av 2009. Produktionen sjönk betydligt mer än förväntat, och arbetslösheten steg snabbt. Relativt tidigt stod det klart att reformprogrammets åtgärder inte skulle räcka för att nå de mål för budgetsaneringen som satts upp i programmet. Efter segslitna förhandlingar kom Lettland under sommaren 2009 överens med EU och IMF om ytterligare omfattande saneringsåtgärder för såväl 2009 som 2010. Under hösten har den lettiska regeringen under stor press arbetat med att utforma budgeten för 2010.

Utskottet konstaterar att det lettiska parlamentet med god majoritet godkände budgeten för 2010 i början av december 2009. Såvitt utskottet kan bedöma ligger budgeten för 2010 i linje med Lettlands reformprogram och det förstärkta program som man kom överens med långgivarna om sommaren 2009. Den bedömningen gjorde också företrädare för den svenska regeringen vid de interna utfrågningar om den svenska krediten till Lettland som utskottet höll den 3 december 2009 och den 8 december 2009. Enligt budgeten kommer underskottet i de offentliga finanserna under 2010 att landa på 8,5 % av BNP, efter ett underskott i år på 10 % av BNP.

I propositionen saknas uppgifter om villkoren för Sveriges kredit till Lettland. Regeringen anger i propositionen att den under hösten 2010 kommer att inleda förhandlingar med Lettland. Enligt utskottets mening är det otillfredsställande att regeringens beslutsunderlag till riksdagen av olika skäl saknar närmare information om kredit- och avtalsvillkor.

Vid de interna utfrågningarna den 3 december och den 8 december framkom emellertid att det nu pågår förhandlingar om kreditvillkoren mellan långgivarna i den nordiska gruppen, dvs. mellan Danmark, Estland, Finland, Norge och Sverige. Vidare framkom att låneavtalen med Lettland i huvudsak kommer att följa de kreditavtal som tidigare i år slutits med Island, främst vad gäller löptider och räntesatser (villkoren för Islandslånet beskrivs i regeringens skrivelse 2008/09:230 Villkoren för Sveriges kredit till Island och i finansutskottets betänkande 2009/10:FiU8). Övriga villkor för krediten är, enligt regeringen, att Lettland följer det ekonomiska reformprogram som förhandlats fram mellan Lettland och de internationella långgivarna. De nordiska krediterna ska betalas ut under första kvartalet och tredje kvartalet 2010, under förutsättning att IMF och EU godkänner de inplanerade översynerna av hur Lettland lever upp till reformprogrammet. Den första utbetalningen kommer enligt regeringen sannolikt att ske mot slutet av första kvartalet 2010, igen under förutsättning att den då aktuella översynen godkänns.

Utskottet konstaterar att regeringen i propositionen anger att den under våren 2010 avser att återkomma till riksdagen med information om villkoren för Sveriges kredit till Lettland. Mot bakgrund av att uppgifter om

avtalsvillkoren av olika skäl inte finns med i propositionen är det enligt utskottets mening viktigt att regeringen, i samband med den första utbetalningen av Sveriges lån till Lettland, i en skrivelse återkommer till riksdagen med ytterligare information.

Utifrån det som anförts ovan tillstyrker utskottet regeringens förslag att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 besluta om en kredit till Lettland om högst 720 miljoner euro. Förslagen i motionerna Fi324 (s) yrkanden 1 och 2 samt Fi279 (v) yrkande 2 avstyrks.

Bemyndigande för Riksrevisionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2010 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar intill ett belopp av 30 miljoner kronor.

Riksrevisionens styrelse

Riksrevisionens styrelse föreslår att Riksrevisionen bemyndigas att för 2010 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 30 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker förslaget från Riksrevisionens styrelse.

Avgiftsfinansierad verksamhet inom utgiftsområde 2 Statens fastighetsverk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för Statens fastighetsverk för perioden 2010–2012 samt att verkets låneram 2010 i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter ska vara 12 000 miljoner kronor.

Statens fastighetsverks uppgift är att förvalta det fastighetsbestånd som regeringen bestämmer. Verksamheten finansieras genom hyresintäkter samt genom lån hos Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och anläggningstillgångar. Statens fastighetsverk disponerar även anslag 1:10 *Bidragsfastigheter* för underhållskostnader och löpande driftunderskott i sina bidragsfastigheter.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner den investeringsplan för Statens fastighetsverk som redovisas i avsnitt 8.5.1 i propositionen (punkt 3). Regeringen föreslår också att Statens fastighetsverks låneram i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter m.m. ska vara 12 000 miljoner kronor för 2010 (punkt 4). Detta innebär att låneramen ökar från 11 900 miljoner kronor 2009 till 12 000 miljoner kronor 2010. Tabell 7 och 8 visar Statens fastighetsverks investeringsplan respektive utnyttjad låneram.

Tabell 7. Investeringsplan för Statens fastighetsverk 2010–2012

Miljoner kronor

	2008	Prognos 2009	Budget 2010	Beräknat 2011	Beräknat 2012
Inrikes	341	453	690	820	573
Utrikes	40	57	101	91	84
Mark	12	8	27	21	17
Summa	393	519	818	932	673
Finansiering via lån	393	519	818	932	673

Förutom den översiktliga investeringsplanen i tabell 7 redovisar regeringen i budgetpropositionen även en detaljerad tabell över pågående och planerade investeringar över 20 miljoner kronor (tabell 8.6 utg.omr. 2). Av tabellen framgår också hur mycket som hittills investerats i respektive objekt.

Tabell 8. Utnyttjad låneram för Statens fastighetsverk

Miljoner kronor

	2006	2007	2008	Prognos 2009	Budget 2010
Utnyttjad	8 462	9 543	9 299	11 900	12 000
Låneram					
Utnyttjad andel av låneram (%)	84,6	86,8	78,1	100,0	100

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till investeringsplan och låneram för Statens fastighetsverk.

Fortifikationsverket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för Fortifikationsverket för perioden 2010–2012 samt förslaget att verkets låneram 2010 i Riksgäldskontoret för investeringar i mark, anläggningar och lokaler ska vara 9 400 miljoner kronor.

Fortifikationsverkets huvuduppgift är att förvalta statliga fastigheter avsedda för försvarsändamål, s.k. försvarsfastigheter. Fortifikationsverkets verksamhet finansieras främst med hyresintäkter och med lån hos Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och anläggningstillgångar.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner den investeringsplan för Fortifikationsverket som redovisas i avsnitt 8.5.3 i propositionen (punkt 6). Regeringen föreslår också att Fortifikationsverkets låneram i Riksgäldskontoret för investeringar i mark, anläggningar och lokaler ska vara 9 400 miljoner kronor 2010 (punkt 7). Detta innebär att låneramen höjs med 310 miljoner kronor. Tabell 9 och 10 visar Fortifikationsverkets investeringsplan respektive utnyttjad låneram.

Tabell 9. Investeringsplan för Fortifikationsverket 2009–2011

Miljoner kronor

	2008	Prognos 2009	Budget 2010	Beräknat 2011	Beräknat 2012
Nybyggnad	307	340	500	570	700
Ombyggnad	414	350	500	500	600
Markanskaffning	27	50	30	30	30
Summa investeringar	748	740	1 030	1 100	1 330
Betalplan	103	90	130	110	100
Lån	645	650	900	1 000	1 330
Förskottshyra					
Summa finansiering	748	740	1 030	1 100	1 330

Förutom den översiktliga investeringsplanen i tabell 9 redovisar regeringen i budgetpropositionen även en detaljerad tabell över planerade investeringar som överstiger 20 miljoner kronor (tabell 8.12 utg.omr. 2). Av tabellen framgår dock inte hur mycket som hittills investerats i respektive objekt.

Tabell 10. Utnyttjad låneram för Fortifikationsverket*Miljoner kronor*

	2006	2007	2008	Prognos 2009	Budget 2010
Utnyttjad låneram	6 925	7 670	8 064	9 090	9 400
Utnyttjad andel av låneram (%)	100,0	93,8	88,7	100,0	100,0

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till investeringsplan och låneramar för Fortifikationsverket.

Övriga förslag inom utgiftsområde 2**Bonussystem****Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen avslår ett motionsförslag om begränsning av incitamentsprogram och stopp för bonusprogram under finanskrisen. Utskottet anser att sådana frågor i privata företag normalt får hanteras av ägarna.

Motionen

I motion 2009/10:Fi220 av Jan-Olof Larsson (s) begärs en begränsning av incitamentsprogram och ett stopp för bonusprogram under jobbkrisen. Motionären anför att den dåvarande regeringen 2003 införde riktlinjer för ersättningar inom staten. Regeringen beslutade i juli 2008 nya riktlinjer för ersättningar till chefer och andra ledande befattningshavare inom staten. Motionären menar att motsvarande riktlinjer som de som 2003 infördes inom staten ska gälla även i den privata sektorn, helst genom frivilliga överenskommelser men om nödvändigt genom lag.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen den 20 april 2009 har beslutat nya riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande. Av riktlinjerna framgår bl.a. att rörlig lön inte ska utgå till ledande befattningshavare. Samma dag har regeringen beslutat om nya riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare i AP-fonderna. Riktlinjerna innebär bl.a. att rörlig lön inte ska utgå till de ledande befattningshavarna i fonderna. I företag där AP-fonderna direkt eller genom ett företag är delägare bör AP-fonderna respektive företaget i dialog med övriga ägare verka för att riktlinjerna tillämpas så långt som möjligt. Av betänkande 2008/09:FiU16 om stabilitetsstärkande åtgärder för

det svenska finansiella systemet framgår att ledande befattningshavare i institut som anslutit sig till garantiprogrammet inte får högre lön, bonus eller arvoden under den tid som de deltar i programmet. Utskottet uttalade i betänkande 2008/09:FiU19 om stärkta insatser för fordonsindustrin att det inte såg skäl att i det sammanhanget ta upp frågan om bonusar utan ansåg att den normalt får hanteras av företagets ägare.

Utskottet anser att frågor om incitaments- och bonusprogram i privata företag normalt får hanteras av företagets ägare och avstyrker därför motion Fi220.

Bluffbolag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om ytterligare åtgärder för att möta bluffbolags aktiviteter. Utskottet förutsätter att Finansinspektionen och andra berörda myndigheter utnyttjar de möjligheter som finns för att möta sådana bolags aktiviteter.

Motionen

I motion 2009/10:Fi235 av Ameer Sachet (s) anføres att Finansinspektionen och andra berörda myndigheter i samverkan med lämpliga EU-organ bör ta ytterligare initiativ för att möta bluffbolagens aktiviteter. Regeringen bör enligt motionären snarast återkomma till riksdagen med förslag på åtgärder. I motionen anføres att Finansinspektionen i en lista varnar för olika bluffbolag som försöker lura svenska sparare och investerare. På Finansinspektionens lista finns hittills över 1 000 företag. Det handlar om företag som erbjuder svenska konsumenter och investerare finansiella tjänster eller produkter utan att företagen har nödvändiga tillstånd i Sverige eller EU. På listan finns även företag som i övrigt inte lever upp till krav på t.ex. registrering. Listan är ett resultat av ett samarbete mellan tillsynsmyndigheter inom EU. Ett nytt sätt för bluffmakarna att lura till sig pengar är att använda sig av namn som är snarlika världskända finanshus. Ett exempel på bluffföretag är Morgan Lynch, ett hopkok av de välkända investmentbankerna Morgan Stanley och Merrill Lynch.

Finansutskottets ställningstagande

Som anges i motionen varnar Finansinspektionen för företag som erbjuder svenska konsumenter och investerare finansiella tjänster eller produkter utan att företaget har nödvändiga tillstånd i Sverige eller inom EU. På inspektionens lista finns även företag som i övrigt inte lever upp till aktuella författningars krav, exempelvis registrering hos Finansinspektionen. Finansinspektionen samarbetar på detta område med andra tillsynsmyndig-

heter inom EU. Utskottet förutsätter att Finansinspektionen och andra berörda myndigheter tillvaratar de möjligheter som finns för att möta bluffbolags verksamhet och avstyrker motion Fi235.

Myndigheternas lokalförsörjning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkande om myndigheternas lokalförsörjning.

Motionen

I motion 2009/10:Fi255 av Fredrik Schulte (m) begärs en översyn av förutsättningarna för att sänka myndigheternas lokalkostnader. I motionen anförs att näst efter personalkostnaderna utgör lokalkostnaderna den största utgiftsposten för offentlig verksamhet. Enbart anslagen till lokalhyror för statliga myndigheter uppgår till mer än 15 miljarder kronor. Det har gjorts lite från statsförvaltningens sida för att verka för en effektivare användning av lokaler. Myndigheter redovisar inte nyckeltal för sin användning av lokaler.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare behandlat liknande förslag. I betänkande 2007/08:FiU2 anförde utskottet att det är viktigt att myndigheternas lokalförsörjning är effektiv. Utskottet noterade att det nyligen hade beslutats om förändringar i förordningen om statliga myndigheters lokalförsörjning (1993:528), förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605) samt förordningen med instruktion för Ekonomistyrningsverket (ESV) (2003:884). Förändringarna innebar att myndigheterna genom ESV erbjuds stöd i lokalförsörjningsfrågor, att myndigheterna får bättre underlag om hyresnivåerna i den statliga sektorn och att regeringen genom ESV får en fullständig information om hur statens kostnader för lokaler utvecklas över tiden och skälen till utvecklingen. Utskottet noterade också att regeringen bedömde att de principer som låg till grund för hyressättningen i allt väsentligt bidrar till ökad effektivitet i fastighetsförvaltningen och myndigheternas lokalförsörjning. Utskottet noterade dessutom att regeringen för närvarande inte har för avsikt att förändra de grundläggande principerna för hyressättning för statliga myndigheter.

I betänkande 2008/09:FiU2 hänvisade utskottet till vad som nyss redogjorts för. Vidare anförde utskottet att regeringen i budgetpropositionen för 2009, i likhet med budgetpropositionen för 2008, angav att den för närvarande inte har för avsikt att förändra de grundläggande principerna för hyressättning av statliga myndigheter. Däremot anger regeringen att den

även fortsättningsvis kommer att följa utvecklingen på området för att långsiktigt säkerställa en effektiv fastighetsförvaltning och lokalförsörjning inom staten.

Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2010 upprepar vad som angavs i förra årets budgetproposition. Vidare noterar utskottet att Förvaltningskommittén i slutbetänkande tagit upp frågor om myndigheters lokalkostnader. Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motion Fi255.

Riksgäldskontorets styrelse

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att det i Riksgäldskontorets styrelse ska ingå riksdagsledamöter.

Jämför reservation 2 (s).

Motionerna

I motion 2009/10:Fi324 av Thomas Östros m.fl. (s) yrkande 3 anförs att Riksgäldskontoret får hantera ett stort antal statliga krediter, och myndighetens ansvar har ökat betydligt under den pågående finanskrisen. Socialdemokraterna anser att Riksgäldskontoret i grunden sköter detta arbete på ett bra sätt men menar att insynen för riksdagen i Riksgäldskontorets arbete är otillräcklig. Riksgäldskontorets styrelse bör därför förstärkas med representanter för riksdagens majoritet och opposition.

Även i motion 2009/10:Fi280 av Birgitta Eriksson och Siw Wittgren-Ahl (båda s) begärs att Riksgäldskontorets styrelse ska kompletteras med ledamöter från majoriteten och oppositionen i riksdagen. Motionärerna anför att kreditgivningen i svenska banker och kreditinstitut har varit frikostig och att det är uppenbart att bankernas expansiva utlåningspolitik, framför allt i de baltiska staterna och t.ex. Ukraina, hotar att resultera i stora kreditförluster. Regeringen har överlåtit åt Riksgäldskontoret att hantera problemen i den finansiella sektorn. Statsministern, regeringen och ansvarigt statsråd tycks enligt motionärerna ha abdikerat till förmån för Riksgäldskontorets tjänstemän. Riksgäldskontorets agerande har också betydelse för Sveriges relation till andra stater, bl.a. anges i budgetpropositionen att regeringen tänker ge Riksgäldskontoret i uppdrag att sköta förhandlingarna med Lettland om villkoren för Sveriges kredit till Lettland. Riksdagen måste få större insyn i Riksgäldskontoret, och styrelsen i Riksgäldskontoret måste därför kompletteras med ledamöter från riksdagen.

Finansutskottets ställningstagande

I betänkande 2008/09:FiU16 avstyrkte utskottet ett motsvarande motionsyrkande. Utskottet utgick från att regeringen, med tanke på myndighetens nya uppgifter och ökade befogenheter, skulle komma att se över styrelsens storlek och sammansättning. I det sammanhanget kunde ytterligare relevant kompetens tillföras styrelsen. Utskottet ville dessutom peka på att det skett ett omfattande arbete med att renodla myndigheternas ledningsformer inom staten i syfte att göra ansvarsfördelningen tydligare. Utskottet utgick från att regeringen kommer att göra de avvägningar som behövs. I betänkandet finns särskilda yttranden om Riksgäldskontorets styrelse från Socialdemokraterna respektive Vänsterpartiet.

Utskottet noterar att vid årsskiftet 2008/09 utökades antalet ledamöter i Riksgäldskontorets styrelse från sju till nio. Regeringen har i samband med detta utsett tidigare verkställande direktören Lars O Grönstedt och advokaten Marika Rindborg Holmgren till nya styrelseledamöter. Regeringen har den 5 februari 2009 beslutat att förordna tidigare vice riksbankschefen Irma Rosenberg som ledamot i Riksgäldskontorets styrelse.

Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motion Fi324 yrkande 3 och motion Fi280.

Jämställdhetsperspektiv

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om jämställdhetsperspektiv på statliga lån, krediter, bidrag och subventioner.

Jämför reservation 3 (mp).

Motionen

I motion 2009/10:Ju381 av Esabelle Dingizian m.fl. (mp) yrkande 27 begärs kriterier och procedurer för hur statliga lån, krediter, bidrag och subventioner ska utvärderas ur ett jämställdhetsperspektiv. I motionen anförts att bristen på jämställdhet är ett av vår tids största samhällsproblem. Samhället genomsyras av maktstrukturer som försämrar kvinnors rätt till sjukvård, arbete och lika lön. Miljöpartiet presenterar i motionen en åtgärdsplan mot de största problemen som motverkar jämställdhet och har identifierat strukturella brister i samhället som det krävs ett samlat grepp för att komma till rätta med. Miljöpartiet menar att målet för företagarpolitiken ska vara att kvinnors företagande är väl integrerat.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen den 17 juni 2009 till riksdagen har överlämnat en skrivelse, En jämställd arbetsmarknad – regeringens strategi för jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet (skr. 2008/09:198). I skrivelsen anförts att tillgången till kapital särskilt påverkar start och utveckling av företag. I dag är de totala finansiella tillgångarna sett till hela befolkningen ojämnt fördelade. År 2007 hade den tiondel av befolkningen som har störst finansiella tillgångar hela 71 % av samtliga tillgångar. Mellan kvinnor och män är fördelningen fram till 65års ålder relativt jämn. Därefter växer mäns tillgångar fram till 90års ålder medan de för kvinnor i huvudsak minskar (SCB:s förmögenhetsstatistik). Såväl forskare som praktiker lyfter fram finansieringsfrågor som ett viktigt område för företagande. Enligt ett flertal studier tycks kvinnor ha svårare att finansiera sina verksamheter än män, även om skillnaderna många gånger är små. Det handlar t.ex. om att kvinnor verkar i branscher som är mindre lukrativa för finansärer, att de i genomsnitt efterfrågar mindre lån, att rådande värderingar och normer påverkar tillgången till kapital m.m.

Utredaren har även haft att redovisa vilka konsekvenser de förslag som lämnas har ur ett jämställdhetsperspektiv, särskilt i fråga om kvinnors företagande. Skrivelsen kommer att behandlas av arbetsmarknadsutskottet under riksmötet.

Utskottet anser att man vid statliga insatser alltid bör ha ett jämställdhetsperspektiv, men utskottet förutsätter att regeringen beaktar detta. Utskottet avstyrker motion Ju381 yrkande 27.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Kredit till Lettland, punkt 5 (v)

av Ulla Andersson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Fi279 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 2 och 2009/10:Fi324 av Thomas Östros m.fl. (s) yrkande 1 och avslår proposition 2009/10:1 utgiftsområde 2 punkt 8 och motion 2009/10:Fi324 av Thomas Östros m.fl. (s) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag delar uppfattningen att Sverige bör ge en kredit till Lettland för att bidra till en lösning av den mycket svåra ekonomiska och finansiella kris som Lettland befinner sig i.

Vänsterpartiet anser att det är betydelsefullt att det ställs realistiska krav på Lettland. Tyvärr har Sverige tidigare medverkat till att alltför rigida och hårda krav ställs vid utlåning, detta inte minst vid det senaste tillfället när en kredit gavs till Island. Jag menar att vare sig Sverige eller IMF kan ställa politiska krav på andra länder på det sätt som har skett.

Enligt Vänsterpartiets mening bör IMF snarare betraktas som en del av Lettlands problem än som en del av lösningen. Som villkor för sin kreditgivning till Lettland kräver också IMF långtgående besparingskrav på den offentliga sektorn, vilka kommer att få omfattande effekter på den lettiska välfärden. Vänsterpartiet anser därför att Sveriges kredit inte bör ges under motsvarande villkor som IMF ställer. Detta skulle enbart ge mer tyngd åt IMF:s odemokratiska förhållningssätt, IMF:s liberala och ohållbara ekonomiska politik samt fondens olika krav.

Enligt min uppfattning bör därför regeringen ta upp förhandlingar med Lettland om vilka villkor som bör kopplas till krediten. Vänsterpartiet anser att Sveriges kredit ska ges som ett bilateralt grannlandslån där villkoren fastställs i dialog med den lettiska regeringen. Regeringen bör, efter samrådet med den lettiska regeringen, återkomma till riksdagen med ett förslag om kredit till Lettland.

2. Riksgäldskontorets styrelse, punkt 12 (s)

av Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Tommy Ternemar (s) och Jörgen Hellman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Fi324 av Thomas Östros m.fl. (s) yrkande 3 och bifaller delvis motion 2009/10:Fi280 av Birgitta Eriksson och Siw Wittgren-Ahl (båda s).

Ställningstagande

Under finanskrisen har Riksgäldskontorets ansvar ökat betydligt. Myndigheten får nu hantera ett stort antal statliga krediter. Vår övergripande bild är att Riksgäldskontoret i grunden sköter detta arbete på ett bra sätt. Samtidigt konstaterar vi att insynen för riksdagen i Riksgäldskontorets arbete är otillräcklig. Vi menar därför, i enlighet med vad som föreslås i den socialdemokratiska kommittémotionen Fi324 yrkande 3, att Riksgäldskontorets styrelse bör förstärkas med representanter från riksdagens majoritet och opposition. Ett motsvarande förslag har också lämnats i motion Fi280 som således blir tillgodosett.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi har anfört om Riksgäldskontorets styrelse. Vi tillstyrker därmed motion Fi324 yrkande 3 och tillstyrker delvis motion Fi280.

3. Jämställdhetsperspektiv, punkt 13 (mp)

av Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ju381 av Esabelle Dingizian m.fl. (mp) yrkande 27.

Ställningstagande

Bristen på jämställdhet är ett av vår tids stora samhällsproblem. Trots att representationen av kvinnor i politiska maktpositioner är bland de bästa i världen genomsyras samhället av maktstrukturer som bl.a. försämrar kvinnors rätt till sjukvård, arbete och lika lön. Den stereotypa bilden av hur en man och en kvinna ska bete sig är begränsande. Miljöpartiet presenterar i

motionen en åtgärdsplan mot de största problemen som motverkar jämställdhet. Miljöpartiet har identifierat strukturella brister i samhället som det krävs ett samlat grepp för att komma till rätta med.

Miljöpartiet har visat att miljöfrågor måste integreras i en helhetssyn på alla samhällsområden. På samma sätt är det nödvändigt att jämställdhet integreras i alla områden. Det handlar inte bara om löner och mäns våld utan Miljöpartiet ser bevis på mäns strukturella överordning överallt i samhället.

Mot denna bakgrund anser jag att det är angeläget att alla typer av statliga lån, krediter, bidrag och subventioner utvärderas ur ett jämställdhetsperspektiv.

Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad jag har anfört om utvärderingar av statliga lån m.m. ur ett jämställdhetsperspektiv. Jag tillstyrker därmed motion Ju381 yrkande 27.

Särskilda yttranden

1. Anslagen 2010 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (s, v, mp)

Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Jörgen Hellman (s) och Mats Pertoft (mp) anför:

Riksdagen ställde sig den 18 november 2009 bakom regeringens budgetförslag för 2010 i budgetprocessens första steg. Det innebär att riksdagen nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena och fattat beslut om skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. För 2010 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 2 inte får överstiga 12 171 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling.

Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå och kan således inte tas upp till formell behandling. Vårt budgetalternativ ska också ses som en helhet. I detta särskilda yttrande tas de gemensamma förslag upp som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har föreslagit inom utgiftsområde 2.

För att få ut mera av varje satsad skattekrona i den statliga förvaltningen behöver samordningen mellan myndigheterna öka. Det handlar om fler gemensamma upphandlingar och ökad samlokalisering. En ökad statlig inköpssamordning med 10 % kan minska de statliga kostnaderna för inköp med ca 50 miljoner kronor till 2012. Vi anser därför att ytterligare medel ska tillföras Ekonomistyrningsverket för att öka den statliga inköpssamordningen och samlokaliseringen.

Vi föreslår också att medel ska föras till ett nytt anslag, praktik vid statliga myndigheter.

Sammantaget står vi fast vid de gemensamma förslag till ändringar för utgiftsområdet som vi presenterat i våra motioner, Fi324 (s) yrkande 4, Fi279 (v) yrkandena 1 och 3 samt Fi316 (mp) yrkande 1, och som framgår av tabell 4 i betänkandet.

2. Anslagen 2010 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (s)

Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Tommy Ternemar (s) och Jörgen Hellman (s) anför:

Riksdagen ställde sig den 18 november 2009 bakom regeringens budgetförslag för 2010 i budgetprocessens första steg. Det innebär att riksdagen nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena och fattat beslut om skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. För 2010 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 2 inte får överstiga 12 171 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling.

Socialdemokraternas förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå med 196 miljoner kronor och kan således inte tas upp till formell behandling. Vårt budgetalternativ ska också ses som en helhet. Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 2 borde ha utformats i enlighet med förslagen i Socialdemokraternas motion Fi324 yrkande 4.

Vi socialdemokrater anser att underskotten nu växer snabbt på grund av den oansvariga borgerliga politiken. Regeringen sänker skatterna med 100 miljarder kronor, vilket gröper ur vår ekonomi. För att bekämpa underskotten och jobbkrisen krävs tuffa prioriteringar. Det som inte ger jobb måste stå tillbaka. Resurserna behöver användas effektivt, och det handlar om att vända och vrida på varje skattekrona. Ett exempel på en utgift som bör dras in för att värna statsfinanserna är regeringens förslag att öka anslaget för arbetsgivarpolitiska frågor för att sätta igång ett tvåårigt projekt om ett offentligt etos inom statsförvaltningen. Vi motsätter oss därför regeringens förslag om detta.

Vi står fast vid de ändringar av anslagen inom utgiftsområdet som presenterades i vår motion Fi324 yrkande 4 och som framgår av tabell 4 i betänkandet.

3. Anslagen 2010 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (v)

Ulla Andersson (v) anför:

Riksdagen ställde sig den 18 november 2009 bakom regeringens budgetförslag för 2010 i budgetprocessens första steg. Det innebär att riksdagen nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena och fattat beslut om skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. För 2010 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 2 inte får överstiga 12 171 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling.

Vänsterpartiets förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå med 183 miljoner kronor och kan således inte tas upp till formell behandling. Vårt budgetalternativ ska också ses som en helhet. Jag vidhåller Vänsterpartiets uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 2 borde ha utformats i enlighet med förslagen i Vänsterpartiets motion Fi279 yrkandena 1 och 3.

Vänsterpartiet anser att Finanspolitiska rådet bör avvecklas omedelbart. Rådet passar väl in i det förhållningssätt till den ekonomiska politiken som slog igenom i början av 1990-talet och som den nuvarande högerregeringen står särskilt fast förankrad i. En rad institutionella inslag minskar de folkvaldas möjligheter att föra en ekonomisk politik för full sysselsättning och bidrar samtidigt till en allmän ekonomisk utveckling där löntagarnas positioner på arbetsmarknaden försvagas till förmån för arbetsgivarna. Den snäva ekonomiska teoribildning som ligger till grund för mycket av dagens etablerade ekonomisk-politiska debatt har uppenbara ideologiska utgångspunkter som borde vara föremål för en problematiserande samhällsdebatt, snarare än att ytterligare befästas i myndighetsform.

Vänsterpartiet föreslår att Konjunkturinstitutet avvecklas per den 1 juli 2010. Den roll som Konjunkturinstitutet utvecklat som opinionsbildande kommentator av politiska förslag och beslut genomförs utifrån ett strikt marknadsliberalt nationalekonomiskt perspektiv. Ett särskilt anmärkningsvärt område är hur myndigheten är upptagen med begrepp som jämlikhetsarbetslöshet, vilket står i bjärt kontrast till synen på arbetslöshetsbekämpning som det viktigaste målet för den ekonomiska politiken. De prognoser som myndigheten gör om den framtida politiska utvecklingen vilar tungt på modeller som är och syftar till att vara kraftigt politiskt laddade, utan att detta problematiseras.

Vänsterpartiet vill även tillsätta ett jämställdhetspolitiskt råd från 2011. Syftet med rådet ska vara att utveckla en praxis för budgetarbetet som integrerar ett feministiskt perspektiv på den ekonomiska politiken samt att hitta långsiktiga strategier för att nå de jämställdhetspolitiska målen. Vänsterpartiet menar att arbetet med statsbudgeten behöver vidareutvecklas i syfte att synliggöra ojämställdhetens kostnader och vidareutveckla den ekonomiska politiken. I ett sådant jämställdhetspolitiskt råd bör ekonomer och andra forskare med genuskompetens ingå.

Sammantaget står jag fast vid de ändringar av utgiftsområdet som presenterades i vår motion Fi279 och som framgår av tabell 4 i betänkandet.

4. Anslagen 2010 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (mp)

Mats Pertoft (mp) anför:

Riksdagen ställde sig den 18 november 2009 bakom regeringens budgetförslag för 2010 i budgetprocessens första steg. Det innebär att riksdagen nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena och fattat beslut om skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. För 2010 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 2 inte får överstiga 12 171 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling.

Miljöpartiets förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå med 375 miljoner kronor och kan således inte tas upp till formell behandling. Vårt budgetalternativ ska också ses som en helhet. Jag vidhåller Miljöpartiets uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 2 borde ha utformats i enlighet med förslagen i Miljöpartiets motion Fi316 yrkande 1.

Miljöpartiet anser att det överallt råder stor brist på jämställdhet mellan könen. Diskrimineringen av kvinnor finns på alla nivåer. Diskriminering finns vid tillsättandet av chefstjänster, vid bestämmandet av lönernas storlek och vid frågan om hel- och deltidstjänster. Denna ordning är oacceptabel.

Lönegapet mellan kvinnor och män är stort, 8 %, om faktorer som utbildning, arbetstider och befattningsansvar räknas bort. Mot den bakgrunden bör den könsrelaterade lönediskrimineringen avskaffas på den svenska arbetsmarknaden. Det gäller också att arbetsmarknadens parter tar sitt fulla ansvar. Miljöpartiet är till skillnad från regeringen berett att verka för att

staten ska bidra med sin del för att skapa jämställda löner och föreslår därför att medel inom utgiftsområde 2 ska avsättas till en särskild pott för jämställda löner i statens verksamhet.

Sammantaget står jag fast vid de ändringar av utgiftsområdet som presenterades i vår motion Fi316 yrkande 1 och som framgår av tabell 4 i betänkandet.

5. Kredit till Lettland, punkt 5 (s, mp)

Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Tommy Ternemar (s), Jörgen Hellman (s) och Mats Pertoft (mp) anför:

I propositionen anges att regeringen under hösten 2009 avser att inleda förhandlingar med Lettland om de närmare villkoren för krediten. Regeringen avser vidare att återkomma till riksdagen med information under våren 2010. Regeringen lämnar dock ingen information om hur villkoren för denna kredit till Lettland ska utformas utan hänvisar endast till att villkoren ska bestämmas i samarbete med övriga nordiska långgivare och Lettland. Regeringen redogör inte heller för sina utgångspunkter inför dessa förhandlingar.

Vid de interna utfrågningar som utskottet har hållit den 3 och 8 december för att få information i ärendet har det framkommit att låneavtalen med Lettland i huvudsak kommer att följa de kreditavtal som tidigare i år har slutits med Island, främst vad gäller löptider och räntesatser. Övriga villkor för krediten är, enligt regeringen, att Lettland följer det ekonomiska reformprogram som förhandlats fram mellan Lettland och de internationella långgivarna.

Utskottet har tidigare i ärendet om krediten till Island (bet. 2008/09: FiU34) tvingats konstatera att informationen i propositionen om bl.a. villkoren för kreditgivningen var bristfällig. Mot bakgrund av bristen på information och pågående förhandlingar ansåg utskottet att regeringen skulle återkomma till riksdagen med en redovisning av de slutliga villkoren för Sveriges kredit till Island.

Det är med förvåning vi tvingas konstatera att regeringen återigen lämnar bristfällig information om ett förslag till kredit till en annan stat. Det var inte utskottets avsikt i betänkandet om krediten till Island att regeringen alltid skulle kunna undvika att lämna information om kreditvillkoren i en proposition, för att senare återkomma med information till riksdagen. Detta var en lösning som utskottet valde i det fallet, samtidigt som utskottet tydligt pekade på att informationen i propositionen var bristfällig.

Vi är starkt kritiska till att regeringen även denna gång utelämnar väsentlig information. Det är mycket otillfredsställande att regeringens beslutsunderlag till riksdagen saknar närmare information om kredit- och avtalsvillkoren. Att endast ange att man avser att återkomma till riksdagen med information i ett senare skede är inte acceptabelt. Det är av väsentlig betydelse att riksdagen får fullständig information innan den fattar sitt beslut.

Vi förutsätter att liknande propositioner i framtiden kommer att innehålla fullständig information.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2009/10:1 Budgetpropositionen för 2010 utgiftsområde 2:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 besluta om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret på högst 355 000 000 kronor för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättande av nya myndigheter (avsnitt 3.5.2).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 besluta om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret på högst 75 000 000 kronor för att tillgodose Statens pensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen (avsnitt 5.6.2).
3. Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Statens fastighetsverk för perioden 2010–2012 (avsnitt 8.5.1).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån inom en ram av högst 12 000 000 000 kronor i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 8.5.1).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 för anslaget 1:10 Bidragsfastigheter ingå ekonomiska avtal för underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor under perioden 2011–2012 (avsnitt 8.5.2).
6. Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Fortifikationsverket för perioden 2010–2012 (avsnitt 8.5.3).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2010 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån inom en ram av högst 9 400 000 000 kronor i Riksgäldskontoret för investeringar i mark, anläggningar och lokaler i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 8.5.3).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2010 besluta om en kredit till Lettland på högst 720 000 000 euro (avsnitt 11.5).
9. Riksdagen beslutar att för budgetåret 2010 anvisa anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, såvitt avser anslag som står till regeringens disposition (anslagen 1:1–1:14), enligt följande uppställning:

Anslag tkr (ramanslag)

1	Statskontoret	82 347
2	Kammarkollegiet	60 469
3	Avveckling av Verket för förvaltningsutveckling	8 001
4	Arbetsgivarpolitiska frågor	18 553

Anslag tkr (ramanslag)		
5	Statliga tjänstepensioner m.m.	10 147 000
6	Finanspolitiska rådet	7 297
7	Konjunkturinstitutet	52 633
8	Ekonomistyrningsverket	124 070
9	Statistiska centralbyrån	515 700
10	Bidragsfastigheter	280 000
11	Finansinspektionen	263 609
12	Riksgäldskontoret	304 282
13	Bokföringsnämnden	8 684
14	Vissa garanti- och medlemsavgifter	2 200
15	Riksrevisionen	295 798
	Summa	12 170 643

10. Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2010 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 30 000 000 kronor (avsnitt 13.5.1).
11. Riksdagen anvisar för budgetåret 2010 ett anslag under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning för Riksrevisionen enligt tabellen ovan.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:Fi220 av Jan-Olof Larsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en begränsning av incitamentsprogram och stopp för bonusar under jobbkrisen.

2009/10:Fi235 av Ameer Sachet (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bluffbolag.

2009/10:Fi255 av Fredrik Schulte (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att sänka myndigheternas lokalkostnader.

2009/10:Fi279 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen beslutar att Konjunkturinstitutet avvecklas per den 1 juli 2010.
2. Riksdagen avslår bemyndigandet om att regeringen får bevilja Lettland en kredit på 720 000 000 euro.

3. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning enligt uppställning:

Anslag		Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
1:6	Finanspolitiska rådet	7 297	-7 297
1:7	Konjunkturinstitutet	52 633	-25 000
1:8	Ekonomistyrningsverket	124 070	5 000
1:9	Statistiska centralbyrån	515 700	10 000
Nytt	Praktik i statliga myndigheter	0	200 000
Summa:			+182 703

2009/10:Fi280 av Birgitta Eriksson och Siw Wittgren-Ahl (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Riksgäldens styrelse kompletteras med ledamöter från Sveriges riksdag som representerar både regeringsmajoriteten och oppositionen.

2009/10:Fi316 av Mikaela Valtersson m.fl. (mp):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning:

Anslag		Anslagsförändringar (miljoner kronor)		
		2010	2011	2012
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	170	340	500
1:8	Ekonomistyrningsverket	5	5	
Nytt	Praktik i statliga myndigheter	200	200	
Summa för utgiftsområdet		375	545	500

2009/10:Fi324 av Thomas Östros m.fl. (s):

- Riksdagen avslår regeringens förslag om ett bemyndigande till regeringen att under 2010 besluta om en kredit till Lettland på högst 720 000 000 euro.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatta förhandlingar med Lettland.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förstärkning av Riksgäldskontorets styrelse.
- Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning enligt uppställning:

Anslag i tkr	Regeringens förslag	Anslagsförändring
1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	18 553	-9 000
1:8 Ekonomistyrningsverket	124 070	5 000
Nytt anslag: Praktik i statliga myndigheter	0	200 000
Summa	12 170 643	196 000

2009/10:Ju381 av Esabelle Dingizian m.fl. (mp):

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kriterier och procedurer för statliga lån, krediter, bidrag och subventioner ska utvärderas ur ett jämställdhetsperspektiv.

BILAGA 2

Utskottets anslagsförslag

Förslag till anslag för 2010 inom utgiftsområde 2
Samhällsekonomi och finansförvaltning

Utskottets förslag överensstämmer med regeringen förslag.

Företrädarna för s, v och mp redovisar sina synpunkter på anslagen i särskilda yttranden.

Tusental kronor

<u>Anslag (ramanslag)</u>	<u>Utskottets förslag</u>
1:1 Statskontoret	82 347
1:2 Kammarkollegiet	60 469
1:3 Avveckling av Verket för förvaltningsutveckling	8 001
1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	18 553
1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	10 147 000
1:6 Finanspolitiska rådet	7 297
1:7 Konjunkturinstitutet	52 633
1:8 Ekonomistyrningsverket	124 070
1:9 Statistiska centralbyrån	515 700
1:10 Bidragsfastigheter	280 000
1:11 Finansinspektionen	263 609
1:12 Riksgäldskontoret	304 282
1:13 Bokföringsnämnden	8 684
1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	2 200
1:15 Riksrevisionen	295 798
Summa	12 170 643